JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIË.

A°. 1859. Zaturdag, 2 April. N°. 27.

HOOFD-BUREAU: Te **Batavia** bij H. M. VAN DORP; te **Samarang** bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te **Soerabaija** bij E. FUHRI & Co., te **Pasaroean** bij WEIJERMANS & Co., te **Cheribon** bij BLOK & RUZETTE en voor **Nederland** bij J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te ***Amsterdam.***

Prijs per half jaar voor *Batavia*...................... *f* 12,50.
„ „ „ „ „ *Java*...................... „ 15,—.
„ „ „ „ „ *Buitenbezittingen*........ „ 17,50.
„ „ „ „ „ *Nederland*.................. „ 22,50.
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven ***franco.***

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturday van elke week, voor posttijd.

De prijs der **Advertentiën** is 50 cents voor de Vijf woorde
Bij eerste of meerdere herhaling 25 „ „ „ „ „
Behalve het Zegel voor den Lande.

Bij deze Courant behoort een
BIJVOEGSEL.

☞ Ten behoeve van de noodlijdenden, die, bij den op den 25sten dezer gewoed hebbenden brand, al het hunne hebben verloren, worden giften bij het Bureau van den *Java-Bode* in de stad, den Heer H. M. VAN DORP op *Rijswijk*, den Heer G. J. C. KOLFF, op *Tanah-abang* en den Heer Mr. L. J. A. TOLLENS op *Cramat* aangenomen.

Het zal wel onnoodig zijn, Batavia's ingezetenen tot milddadigheid op te wekken.

Op heden was bereids eene som van *f* 290 ontvangen.

Redactie en Uitgevers van den Java-Bode.

EXTRACTEN *uit het Register der Besluiten van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië.*

BUITENZORG, *den* 25*sten Maart* 1859. (No. 5.)
(*Staatsblad No.* 14).

Gelet, enz.
Den Raad van *Nederlandsch-Indië* gehoord;
Is goedgevonden en verstaan:

Als een gevolg der daartoe verleende bevoegdheid bij Ministeriële depêche van den 24sten November 1857, la J, No 18/1392, verhandeld bij het besluit van den 24sten Januarij 1858, No. 6:

Ten eerste: Met instandhouding van §§ *a* en *b* en met wijziging in zooverre van § *c* van art. 1 der resolutie van den 5den December 1832, 1832, No. 21, (staatsblad No 64), voorloopig te bepalen:

1o. dat de controleurs der inkomende en uitgaande regten op *Java* en *Madura* weder zijn belast met de contrôle en het toezigt over de verschillende kantoren van perceptie dezer regten, ieder binnen een hem aan te wijzen gebied;

2o. dat de standplaatsen der controleurs blijven *Batavia, Samarang,* en *Soerabaija, en Probolingo*;

3o. dat het gebied van elk is:

van den controleur te Batavia:
de residentien *Bantam, Batavia,* de *Preanger Regentschappen, Cheribon* en de afdeeling *Krawang;*

van den controleur te Samarang:
de residentien *Tagal, Pekalongan, Samarang, Japara, Banjoemaas,* en de afdeeling *Patjitan*;

van den controleur te Soerabaija:
de residentien *Rembang, Soerabaija, Pasoeroean* en *Madura*;

van den controleur te Probolingo:
de residentien *Probolingo, Bezoeki* en de afdeeling *Banjoewangi*;

4o. dat genoemde controleurs, uitgezonderd ingeval bij togten met recherche-vaartuigen, kunnen declareren reis- en verblijfkosten, overeenkomstig de bepalingen van het reglement in Staatsblad 1823, No. 25, tegen intrekking der door hen thans genoten wordende indemniteit voor reis- en verblijfkosten ten bedrage van *f* 300 's jaars.

5o. enz.

Ten tweede: enz.

Ter ordonnancie van den Gouverneur-Generaal:
De Algemeene Secretaris,
A. LOUDON.

BUITENZORG, *den* 26*sten Maart*, 1859. (No. 20.)
(*Staatsblad No.* 15.)

Gelezen de missives:
a. van den Minister van Staat, Minister van Kolonien, van 29 November 1858, la A, No. 1/1411,
b. enz.

Den Raad van *Nederlandsch-Indië* gehoord;
Is goedgevonden en verstaan:

Met wijziging in zooverre van de voorschriften, vervat in staatsblad 1847, No. 60, te bepalen, dat brieven, mits enkel zijnde en geen ingesloten brieven bevattende, wanneer die gerigt zijn aan manschappen beneden den rang van officier bij de zee- of landmagt van den staat in werkelijke dienst en op hunne schepen of bij hunne corpsen tegenwoordig zijnde, in ieder geval (uitgezonderd bij verzending per overlandmail) op het kantoor van afzending kunnen worden gefrankeerd met *vijf centen of zes duiten.*

Afschrift, enz.

Ter ordonnancie van den Gouverneur-Generaal:
De Algemeene Secretaris,
A. LOUDON.

BEKENDMAKING.

Ingevolge bekomen last, wordt bekend gemaakt, dat Zijne Excellentie de Gouverneur Generaal gewone audientie zal verleenen op Vrijdag, den 11den April 1859, des morgens te negen uren, aan het gouvernements Hôtel te Rijswijk.

Belanghebbenden gelieven hunne aanvragen om audientie, onder duidelijke bekendstelling van namen en titels, te rigten aan den **Adjudant van dienst.**

BUITENZORG, *den* 29*sten Maart* 1859.

De Kapitein Adjudant,
R. F. DE SEIJFF.

EXTRACT *uit het Register der Besluiten van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië.*

BUITENZORG den 28*sten Maart* 1859. (No. 21.)
(Staatsblad No. 17.)

Gelezen de missive van den Minister van Staat, Minister van Kolonien, van 24 Januarij 1859, la. A, No. 13/102;
Gelet, enz.;
Is goedgevonden en verstaan:

Krachtens magtiging des konings, het eerste gedeelte van art. 69 van het reglement voor het weduwen- en weezenfonds van burgelijke amptenaren in *Nederlandsch-Indië* (staatsblad 1854 No. 93), te doen wegvallen, en wijders dat artikel te doen luiden: „De ten behoeve van het fonds te bezeten gebouwen, moeten tegen brandschade zijn gewaarborgd."

Afschrift, enz.

Ter ordonnancie van den Gouverneur Generaal:
De Algemeene Secretaris,
A. LOUDON.

Bij Koninklijk besluit van den 10den Januarij 1859 No. 102. is aan den gepensioneerden kapitein der artillerie van het leger in Nederlandsch-Indië J. F. Krämer, verleend de titulaire rang van Majoor.

Civiel Departement.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den commies op het adsistent-residentiebureau te Sintang (Wester afdeeling van Borneo) J. C. Knoop.

Benoemd:

Tot adsistent-resident voor de policie te Soerabaija, de omgaande regter in de derde afdeeling op Java jhr. mr. E. A. J. D. Dibbets.

Tot adsistent-resident voor de comptabiliteit, tevens superintendent van het vendudepartement, te Soerabaija, de hoofdcommies bij de directie der producten en civiele magazijnen E. C. Bangert

Tot adsistent-resident van Hila en Larieke (Molluksche eilanden), de commies ten kantore van den adsistent-resident van het Zuider- en Oosterdistrict der residentie Batavia A. P. van Leeuwen.

Militair Departement.

Ontslagen:

Uit 's lands dienst, de klerk bij het commandement der artillerie in de 3de militaire afdeeling op Java L. B. van Sprew.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den ovenstoker bij den artillerie-constructiewinkel te Soerabaija J. de Jong.

Benoemd:

Tot adjudant bij het 9de bataillon, de eerste luitenant H. C. Bruggeman, van het corps

BIJ DE MILITAIRE GENEESKUNDIGE DIENST.

Geplaatst:

Bij het groote militaire hospitaal te Weltevreden, de officieren van gezondheid der derde klasse R. W. Deibel en J. F. L. C. Arendsen de Wolff, beiden onlangs uit Nederland aangekomen.

Bij het garnizoenshospitaal te Macassar, de apotheker der tweede klasse A. A. Backer Overbeck, thans ter beschikking te Batavia.

ADVERTENTIEN.

Postkantoor.

Landmail van April.

De directeur der posterijen te Batavia herinnert bij deze belanghebbenden, dat de 1ste mail-stoomer in April, den 10den zullende vertrekken, de brievenpakketten daarmede te verzenden, bij het postkantoor te Weltevreden zullen worden gesloten op Zaturdag, den 9den April aanstaande:
a. des avonds te 8 uren voor Europa, Britsch-Indië, China, enz., enz.
b. des middags ten 1 ure die voor Banka, Palembang, Billiton en Riouw.

De assistent-resident voor de policie der stad en voorsteden van Batavia, brengt bij deze ter kennis van belanghebbenden, dat op zijn verzoek eervol als wijkmeester der 18 wijk is ontslagen de heer J. C. Offers, en dat in diens plaats is benoemd de in die wijk woonachtige heer J. C. Fleur Jr., terwijl tot wijkmeester der 6 en 7 wijk is aangesteld de in die wijk woonachtige heer J. C. Alexander, en zulks ter vervanging van den overleden wijkmeester den heer F. J. Thomasz.

Met referte tot de aankondiging, voorkomende in de Javasche Courant van den 10den en 13den November 1858 no 90 en 91, maakt de waarnd. hoofd-administrateur der marine bij deze bekend, dat, ingevolge bekomen last, op Donderdag den 21sten April 1859, des morgens te 9 uren, door den haven- en equipagemeester te Samarang, ten zijnen burele, eene heruitbesteding zal worden gehouden voor de levering van levensmiddelen, brand en lichtstoffen ten behoeve der marine aldaar, gedurende het jaar 1859, en zulks volgens de voorwaarden in de genoemde nummers der Javasche Courant bekend gesteld, met die wijziging echter, dat alsnu de leverancie zal ingaan met den 1sten der maand volgende op die, waarin 's gouvernements autorisatie wordt bekomen, om het betrekkelijk contract te sluiten.

Gegadigden worden verzocht hunne inschrijvingsbilletten intezenden aan voormelden haven- en equipagemeester, bij wien tevens nadere informatien zijn te bekomen.

Op Zaturdag den 9den April 1859 zal, krachtens magtiging van den directeur der producten en civiele magazijnen, bij missive dd. 16 dezer no. 1681, voor 's lands pakhuis alhier, ten overstaan van den algemeenen pakhuismeester, publiek worden verkocht:

eene, voor de verzending naar Nederland, afgekeurde hoeveelheid van p. m. 800 krandjangs vochtige gouvernements suiker van het oogstjaar 1858, oorspronkelijk gekeurd voor no. 18, doch thans wordende verkocht, zoo als zij daar is liggende, afkomstig uit de residentie Soerabaija.

De assistent-resident van Grissee, als daartoe door den resident van Soerabaija gemagtigd, maakt bij deze bekend, dat te Grissee op Zaturdag den 2den April aanstaande, des voormiddags te 9 uren, ten behoeve van den lande aan den meestbiedende publiek voor afbraak zal worden verkocht, een planken met pannen gedekt huis en bijgebouwen, staande op het erf bij de gouvernements lagere school te Grissee, onder voorwaarde, dat de afbraak binnen eene maand na den verkoop moet zijn ontruimd en van de houtwerken gratis aan den lande moeten worden afgestaan vier paneeldeuren met derzelver stijlers.

EBBA. (*Vervolg.*)

Wanneer ik u dus moet verlaten, volg dan mijn raad op. Gij hebt een oom in Gothenburg; nooit heb ik hem om hulp lastig gevallen; hij zal dus voor mijn kind bereidwillig zijn. Laat hier verkoopen, wat er van meubelen als anderzins is; zoo doende zult gij niet dadelijk geheel afhankelijk zijn, maar den tijd hebben om af te wachten, tot gij eene plaats als gouvernante kunt bekomen, of mogelijk, wanneer uw oom mogt verkiezen u in zijn huis te houden, door het geven van muzieklessen, mede tot uw onderhoud bij te dragen. Indien Axel u wezentlijk bemint en het de wil van het Opperwezen is, u met hem te vereenigen, dan zal hij u ook in Gothenburg kunnen vinden. Zijne bloedverwanten zullen dan ten minste nimmer kunnen zeggen, dat gij u in de familie ingedrongen hebt. Neen! geef mij de verzekering, dat ik niet hebbe te vreezen, dat mijne Ebba als een voorwerp van geringschatting in een kring zal opgenomen worden; mijn hart zegt mij, dat gij, mijne lieveling! een schat zult zijn voor den man, aan wien gij uw hart schenkt. Komt Axel u niet ten huwelijk vragen, welnu troost u dan met het denkbeeld, dat hij, die alleen op tijdelijk voordeel zag en uw hart versmaden kon, uwer niet waardig was. Leef dan des te meer voor Hem, die ons om ons- zelven lief heeft, voor den Hemelschen Vader; bid Hem om krachten in den strijd, bid Zijn Zoon, die voor ons geleden heeft en die het hart der stervelingen zoo wel kende, dat Hij u bijsta in uwe zwakke oogenblikken. Ebba! iedere last wordt ligt, wanneer Hij ons dien helpt dragen. Beloof mij dit alles, dierbaar kind! en daarop geve de Heer Zijn zegen."

»Ik beloofde haar plegtig haar raad te zullen volgen. Een wonderbare rust was in mijn hart gekomen, en voortaan kon ik mijne pligten jegens haar met minder verstrooijing waarnemen. Ja, ik had haar nog meer lief dan vroeger, scheen het mij toe. Daar wij nu éénmaal met elkander over deze zaak gesproken hadden, kwamen wij dikwerf op dit onderwerp terug; en mijne dierbare moeder, die uit overtuiging sprak, bemerkte wel, dat hare woorden allengskens meer en meer indruk op mij maakten. Dit was wezentlijk het geval. Ik was reeds voorbereid het offer te brengen, wanneer het gevorderd zou worden en, schoon met een bloedend hart, den raad mijner moeder te volgen.

»Intusschen werd de dierbare vrouw zwakker, en alles deed aan haar naderend einde denken.

»Dikwijls was Hilda bij mij. Zij was zeer hartelijk en onvermoeid, om mij in het oppassen der lieve zieke bij te staan. Eenmaal zeide zij mij, dat Axel in de maand Junij zou promoveren, en zijn vader daarna meende met zijn beide kinderen, gedurende veertien dagen, op het landgoed van den rijken koopman A...., die twee beminnelijke dochters had, te gaan doorbrengen; welligt zult gij dan iets nieuws van ons hooren," voegde zij er glimlagchende bij. Ach, dat nieuws, ik wist wel, waarin het zoude bestaan. Maar die woorden maakten thans niet meer denzelfden indruk op mij, die zij vroeger gemaakt zouden hebben, dank zij de raadgevingen mijner moeder! Ik deed een stil gebed tot God, om mij in het beslissende oogenblik niet te verlaten. Zoo verliepen nog veertien dagen, waarin mijne moeder meer en meer terugging. Zij kon nu nog slechts met moeite spreken. Ik verliet haar bijna niet; slechts een paar uur daags rustte ik, om de noodige krachten te kunnen behouden.

Den 20sten Mei was het de verjaardag van mijn zaligen vader. Zij wenkte mij, digt bij haar te komen. »Ach, mijne Ebba!" zeide zij, »hoe gelukkig zoude ik zijn, wanneer het den Hemelschen Vader mogt behagen heden de banden te slaken, die mij nog aan dit leven vasthouden! Gij weet, welken dag wij heden hebben. Ach! kon ik van daag met mijn Waldemar hereenigd worden." Het was alsof het Opperwezen haren wensch wilde vervullen. Tegen 6 uren 's avonds werd haar toestand bedenkelijker, en om 7 uren voorde arts haar sterven e.

»Weinige oogenblikken vóór haar ontslapen, sloeg zij hare oogen hemelwaarts, en mij, die weenend [illegible]

VENDUTIEN.

Op Maandag, den 4 April, voor het commissiehuis van Gebrs. Veit.

en

Op het Heemradenplein, à 2 pCt. vendusalaris, door John Pryce & Co.

Op Dingsdag en Woensdag, den 5 en 6 April, ten huize van den heer W. Poolman, op het Koningsplein, door Gebrs. Roselje & Co.

Op Donderdag, den 7 April, voor de toko van Jap Tengsoeij, in de Binnen-Nieuwpoortstraat, wegens liquidatie, door Abeelen, Dennison & Co.

en

à 4 pCt. vendusalaris, voor het pakhuis van den heer T. Crone, door van Slooten, Morgan & Co.

Op Vrijdag, den 8 April, voor het commissiehuis van Gebrs. Roselje & Co.

Oproeping van Crediteuren.

In de Javasche Courant van heden worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door de weeskamer te Soerabaija, van wijlen den heer Johannes Pieter Kroon en van wijlen Lim Kanghan.

Door de agenten der Soerabaijasche weeskamer te Kediri, van wijlen den chinees Lie Tikhie en van wijlen den heer J. C. Caspar Mielenstein.

Aangekomen Vreemdelingen.

van den 30 Maart tot en met den 1 April 1859.

MARINE HOTEL. Vlaming, van Amsterdam. — H. Einthoven, van Idem. — J. van Lokhorst, van Idem. — P. Koopman, van Idem.

HOTEL DER NEDERLANDEN. C. J. Serlé en Echtgenoot, van Buitenzorg. — B. A. Hagen, van Idem.

HOTEL DES INDES. Delgen, van de Reede. — Jhr. v. Heemskerk v. Beest, van Idem. — W. Vogel en Echtgenoot, van Soerabaija. — B. Strath, van Batavia. — de Vanssaij, van de Reede. — C. J. P. von Mühlen, van Idem. — C. Tromp, van Idem. — J. Loudon, van Buitenzorg.

JAVA HOTEL. van Bevervoorde, van de Reede. — J. H. Knol, van Stokholm. — A. W. Cederberg, van Port-Elisabeth. — L. C. J. A. de Vogel, van Samarang. — F. Nutzhorn, van Macao. — C. P. de Brauw, van de Reede. — S. Petterson, van Idem.

HOTEL WILLEM II. De Haan en Echtgenoot, van Onrust. — Schreuder, van Samarang.

Vertrekkende Personen.

Weduwe Poolman, geboren Nieuwenhuijzen.

Advertentiën.

Getrouwd:

JOHANNES AUGUSTINUS DEZENTJE

MET

ENGELINA FLORENTINA WILLEMZS,

SOERABAIJA, den 19 *Maart* 1859.

Eenige kennisgave, (1012)

Getrouwd:

J. H. SWAVING

en

Jonkvrouwe J. H. A. VAN DEN BOSCH.

BUITENZORG, 30 *Maart* 1859.

Eenige kennisgave. (1051)

Bevallen van eene DOCHTER, *H. P. van den Ham, Wentzel.*

DJOCJOCARTA, 12 *Maart* 1859. (1009)

Bevallen van eenen ZOON, C. J. L. E. LE ROIJ, *Dumoulin.*

SOERABAIJA, 20 *Maart* 1859. (1013)

Eenige kennisgave.

Bevallen van eenen ZOON, *A. M. Kostede, Smit.*

BATAVIA, 24 *Maart* 1859. (1036)

Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER, A. A. W. *Bijleveld*, geboren *Klein.*

BATAVIA, 27 *Maart* 1859. (1015)

Bevallen van eenen ZOON, *L. J. E. A. van Berckel Bik, Meijer.*

BATAVIA, den 28 Maart 1859. (1067)

Bevallen van eene DOCHTER, *A. T. van Hecking Colenbrander, Dennison.*

BATAVIA, 1 April 1859.

Eenige kennisgave. (1065)

Op den 24sten November 1858, overleed aan boord van het Nederlandsch schip **Vriendschap,** kapitein ***Buijs,*** op reis van Java naar Nederland, vrouwe *Johanna Emilia van Bulderen, De Wal.*

AMSTERDAM, *den* 8*sten Februarij* 1859.

Eenige kennisgave, (1020)

Heden ontving ik het treurig berigt, dat op den 4den Maart te Palembang is overleden, het Dochtertje ons op den 26 Februarij jl. geschonken.

W. LAMMERÉE.

SLAWÉ, 12 *Maart* 1859. (1052)

Verzoeke deze als algemeene en bijzondere kennisgave te beschouwen.

Op den 6den Maart overleed te Tjiamies, na een kortstondig lijden, mijn dierbare Echtgenoot, de heer *F. J. D. Launy,* adsistent resident van Galoe.

(1027) E. LAUNY, *Mess.*

Op den 16 Maart 1859, is ter reede van **Badjoa,** in den ouderdom van 55 jaren, overleden de Hoog Edel Gestrenge Heere ***F. J. B. de Perez,*** Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw, Groot-Officier der Orde van de Eikenkroon en Kommandeur der **Leopolds** Orde van Belgie, Vice president van den Raad van Nederlandsch Indië, Gouvernements Kommissaris voor de zaken van **Celebes,** diep betreurd door zijne nagelatene betrekkingen en talrijke vrienden. (1034)

Heden overleed mijn geliefde Echtgenoot, *Gerrit Jan Poolman,* Ridder van de Militaire Willems Orde 4de klasse, gepensioneerd Kapitein bij het Indische Leger.

M. C. W. POOLMAN,

geb. *Nieuwenhuijzen.*

BATAVIA, 23 *Maart* 1859. (1037)

Op den 9den dezer overleed te Maros, onze geliefde Broeder, *J. Heckler.*

J. F. HECKLER.

INDRAMAIJOE, 26 Maart 1859. A. J. HECKLER.

(1050) *Romswinckel.*

De uitgestelde Vendutie

van den 22sten Maart ll.,

voor het Commissiehuis van **Gebrs. VEIT,** op Passer Senen, zal nu plaats vinden

op den 4den April 1859,

(1038)

Op de Vendutie

van den 4den April 1859,

voor het Commissiehuis van

Gebrs. VEIT, *op Passer-Senen,*

zullen almede worden verkocht:

Een span hardloopende WAGENPAARDEN, Sandelwood 4 voet hoog.

Een span zwarte hardloopende WAGENPAARDEN.

En een gedresseerd SCHIMMEL RIJPAARD, groot 4 voet 1 duim. (1039)

HOUT-VENDUTIE

Op Maandag, den 4den April 1859,

op het Heemradenplein

door

JOHN PRYCE & Co.,

à 2 pCt. Vendu Salaris

van

zware Djattiehouten

BALKEN,

Doodkistplanken en **60 Spieren**

cc. 40 voeten lang. (1031)

VENDUTIE

Op Dingsdag 5 en Woensdag 6 den April 1859.

ten huize van den heer W. POOLMAN, op het Koningsplein, door

Gebrs. Roselje & Co.,

van eenen Prachtigen Inboedel, Rijtuigen, Paarden, etc., een en ander reeds breedvoerig vermeld in den *Java-Bode* van 19 Maart ll.

Op *Maandag* te voren voor een ieder te bezigtigen.

Regeling der Vendutie

Op Dingsdag, Rijtuigen, Paarden en al wat buiten 's huis is. — voorts: het Porcelein-, Cristal-, Zilver- en Pleetwerk.

Op Woensdag, Het Meubilair, Spiegels, Lampen etc. (1045)

VENDUTIE

Op Woensdag den 6 April 1859,

voor het commissiehuis van

CASSALETTE & CO.,

van Lijnwaden, IJzer, Glaswerk, Galanteriewaren enz., en

HD / GS 1690/1708

19	Balen DRILL.
4000	GOENIEZAKKEN.
25	Ledige LEGGERS.
100	Kn. Jap PAIJONGS.
50	Kn. WIJN à 4 doz
15	Md. à 1 doz. CHAMPAGNE 1/1 en 1/2 flesschen merk *Doerr Perrochot.*

(1042) CASSALETTE EN Co.

Op Vendutie

van Woensdag den 6 April 1859,

en de daaropvolgende voor het commissiehuis van

CASSALETTE & CO.,

zullen voor rekening der

BATAVIASCHE WEESKAMER

als Administrateerende den failliten boedel der firma

Tölken, Voget en Co.,

worden verkocht alle koopmansgoederen dien boedel toebehoorende, bestaande uit:

Sarongs, Hoofddoeken, Chitzen, Prints, Broekenstof, Dames robes en Koussen, Chawls, Antimacasser, Beddespreijen, Glaslinnen, Parapluies, Wagenpassement, Koralen, Spiegeltjes, Knoopen, Portefeuilles, Accordeons, Scharen, Messen in soorten, Bijlen, Zagen, Sabels, Ballastschoppen, Waterglazen, Stopflesschen, enz. enz.

benevens

EENE IJZEREN BRANDWAARBORGKAST

met Kunstslot.

2 KASTEN, 1 TAFEL met COPIEERPERS, 1 SCHUTSEL, etc.

(1041) CASSALETTE EN Co.

VENDUTIE

op Donderdag den 7den April 1859,

à 4% Vendusalaris

voor het Pakhuis van den heer CRONE, *aan de Groote Rivier, door*

VAN SLOOTEN, MORGAN & CO.,

van Masten, Zeilen, Ra's, Touwwerk, Ankers, Kettingen, etc., afkomstig van het gesloopte Nederl. schip *Amboina.* (1074)

knieën naast haar bed lag, met eene oneindige liefde aanziende, fluisterde zij: »Ik ga tot uw vader, dáár zullen wij u verwachten. Vaarwel!" Onder vurige tranen bad ik tot God, dat Hij mij voortaan een Vader mogt zijn, en ik een gehoorzaam en onderworpen kind. Ik was alleen, toen mijne moeder overleed, maar zond de dienstmaagd naar het huis van den Justitieraad, om hem van mijn onherstelbaar verlies kennis te geven.

»Dadelijk kwam hij met Hilda, om mij troost toe te spreken. Hij wilde mij met zich naar huis nemen, maar ik dankte beleefdelijk voor zijne goedheid, zeggende: dat ik het lijk mijner dierbare moeder niet wilde verlaten.

»Hij was waarlijk goed voor mij en wilde zich met de zorg der begrafenis belasten. Ach! het deed mij toch goed, met hen in die treurige oogenblikken te zijn. Hilda deed ook alles wat zij bedenken kon, om mij van dienst te wezen. Zij had mijne moeder zoo lief gehad! Toen zij mij verlaten hadden, begon ik eens ernstig na te denken over mijn toestand en de aan mijn moeder herhaalde malen gedane belofte van naar Gothenburg te gaan. Ik besloot dus mijn oom te schrijven en hem, het overlijden zijner eenige zuster meedeelende, toestemming te vragen, eenigen tijd bij hem te komen doorbrengen.

»Het kostte mij oneindig veel dezen brief te schrijven; maar toen het gedaan was, gevoelde ik mij zeer verligt. Daarna schreef ik aan Axel. Ik gaf hem eene beschrijving der laatste oogenblikken mijner moeder en bragt hem haren afscheidsgroet over. Mijn brief was kalm, schoon diep bedroefd. Ik wilde niet dat hij zou denken, dat ik wanhopig was, zoo als hij gevreesd had. Ook wilde ik niet dat hij zou denken, dat ik rekende op zijne belofte, om mij nooit te verlaten. Ik eindigde mijn brief aldus: »Ja, waarde vriend! zij, de dierbare, heeft haar strijd gestreden, maar ik ben niet alleen. Eén is bij mij, die Vader en moeder voor mij zal zijn. Op Hem vertrouw ik, Hij zal mij een steun en leidsman wezen. De godsdienstige gevoelens, door de lieve moeder zoo vroeg reeds in mijn hart geplant, zullen mij nu helpen, mij staande houden en mij kracht geven mijn weg te bewandelen." Ik deelde hem overigens niets van mijne plannen mede.

»Den dag daarna ontving ik reeds zijn antwoord. Hij betreurde mijne moeder, als ware hij haar zoon geweest. »Over acht dagen kom ik naar Stokholm," dus eindigde hij zijn brief, »dan, Ebba! zal ik u mijne plannen voor de toekomst mededeelen. Dat ik u bemin, dierbaar meisje! zult gij wel weten. Wanneer ik overkom, zal ik van u vernemen, of mijn schoonste droom, namelijk door u bemind te worden, verwezenlijkt zal worden."

»Over acht dagen moest ik dus vertrokken zijn, want ik gevoelde, dat, sprak ik met hem, het mij moeijelijk, zoo niet onmogelijk zou zijn, Stokholm te verlaten. Ik besloot nu haast te maken met de toebereiselen tot mijn vertrek. Den dag, waarop het stoffelijk overschot mijner lieve moeder ter aarde was besteld, wijdde ik uitsluitend aan hare nagedachtenis, maar den dag daarna ging ik bij een Notaris en verzocht hem, zich wel met den verkoop der eenvoudige, maar nette nalatenschap te willen belasten. Hij was bereid mij geld daarop voor te schieten, en beloofde mij mijne belangen op de beste wijze te behartigen. Hoe liefderijk Axels vader en zuster mij behandelden, hoe meer ik mij verpligt vond mijn vertrek te bespoedigen, ten einde niet eenmaal als eene oorzaak van droefheid en verwijdering door mijne zoo waarde vrienden beschouwd te worden. 's Avonds vóór mijn vertrek ging ik op hun verzoek bij hen theedrinken. Ik had intusschen een antwoord van mijn oom ontvangen, dat ik hun wilde mededeelen; ik had het niet beter kunnen wenschen. Mijn oom schreef mij onder anderen: »Gij zult niet behoeven te zorgen voor uw onderhoud; laat dat aan mij over, mijn kind! gij zult als eigen dochter beschouwd worden. Mogt gij evenwel lust hebben uwe kundigheden tot welzijn mijner kinderen aan te wenden, dan zullen mijne lieve vrouw en ik, u daarvoor regt dankbaar zijn."

»De Heer C.... keurde mijn plan zeer goed. Het scheen mij zelfs toe, dat hij vriendelijker was dan ooit. Bij

VENDUTIE

Op Donderdag den 7 April 1859,
voor de Toko van Jap Tengsoeij *in de binnen Nieuwpoortstraat, wegens Liquidatie, door*
Abeelen Dennison en Co.
Van diverse Toko Meubelen en Goederen, 1000 Chineesche Vloersteenen, van 15 en 16 duimen, Koperen en IJzeren Deursloten, Spijkers, Koperwerk, Stalborstels, Roskammen, Hangstolpen, Manufacturen, Japansche Baijongs, Bezems, Koperen Schalen en Gewigten, enz., enz. (1072)

VENDUTIE

Op Vrijdag den 8sten April 1859,
voor het Commissiehuis van
Gebr. ROSELJE en Co.
van **1000 kistjes Zeep**
100 vaatjes Boter
50 vaten Meel
eene groote partij **Kromhouten**
aarde-en glaswerk, kistjes Timmermans gereedschap, Vijlen, Beitels, Deursloten, Knippen, Tafellampen, Klokjes, fraaije **Moderateur Lampen**, die per paar zullen verkocht worden, Gordijngoed, Franjes, Handdoek-, Tafel- en Servetgoed, gebleekt Linnen in stukken van 48 El, Linnen Zakdoeken, Handschoenen, Kousen, Anti-Macassars, Japansche Zijde,
Losse
BRILLANTEN EN DIAMANTEN. (1070)

VERKOOP VAN EEN SCHIP.

Op Woensdag den 27 April 1859,
zullen de ondergeteekenden in een der Recherche Pakhuizen aan de kleine Boom,
Voor Rekening van belanghebbenden aan de meestbiedenden publiek verkoopen, het alhier ter Reede liggende **Nederlandsche Barkschip**

ZEEVAART,
metende 254 Lasten, gevoerd door kapitein
H. G. BIESTHORST.
Het Schip zal worden verkocht met deszelfs Masten, Stengen, Ra's en verdere Rondhouten, staand en loopend Want, Een stel Zeilen, twee zware Ankers, Kettingen, enz.
Vervolgens en detail de overcompleete Inventaris van gemelde bodem.
Het Schip is van heden af voor een ieder te bezigtigen, terwijl informatiën zijn te bekomen ten Kantore van de Agenten de Heeren ***Haager* en *Schuurman*.**
(1046) Gebrs. Roselje en Co.

Bij **Gebrs. VEIT** pas ontpakt:
Heeren Toilet Spiegels op Tafels,
Porceleinen en Kristallen Moderateur
LAMPEN,
prachtige fransche Spiegels, waaronder van 162—105 Centimetres met Couronnementen en Supports.
Europesche **Tafels** met **marmeren bladen** van Massief mahonijhout; do. **Consoles** met **marmeren bladen** en **spiegels** en een prachtig fransch Ameublement van Massief Mahonijhout. (1040)

Puike Mandarijn Gember,

Opregte Hollandsche ROODE GENEVER,
merk *Spijker, Kolff & Co.*, te Gouda.
CHATEAU LAFITE DE TERRAB, BORDEAUX.
Champagne- en Bourgogne Wijn, in soorten.
Op nieuw ontvangen bij
(1085) VAN WALCHREN en Co.

THÉATRE FRANÇAIS.
Avec la permission de M. le Resident.
LUNDI, 4 Avril 1859.
Quatrième représentation du douzième mois de l'abonnement.
MARCO-SPADA.
OPÉRA COMIQUE EN TROIS ACTES, PAROLES DE M. SCRIBE MUS. DE AUBER.
Le Spectacle commencera à 7 heures et demie précises.
Le Directeur-Gérant,
(1068) VAN KINSBERGEN.

Preanger Wedloopen
te BANDONG.
Prospectus voor 1859.

EERSTE DAG, Vrijdag den 10den Junij.
MAIDEN PLATE. Een prijs van ***f* 300,—**; inzet ***f* 25,—**, eens rond de baan, gewigt volgens hoogte, voor Java-paarden die nimmer hebben gewonnen, een paal.
BANDONGSCHE REGENTSBEKER. Gegeven door den Regent van *Bandong*, Raden Adipattie Wira Natta Koesoema, inzet ***f* 25,—**, gewigt volgens hoogte, voor Java-paarden, heats, een paal.
MAIDEN PONY STAKES. Inzet ***f* 15,—** met ***f* 100,—** van de Societeit, voor paarden niet hooger dan 49 duim Rijnlandsch, die nimmer hebben gewonnen, heats, gewigt volgens hoogte, drie kwart paal.
AANMOEDIGINGS-BEKER. Gegeven door een lid der Societeit, inzet ***f* 25,—**, gewigt volgens hoogte, voor Java-paarden, heats, een paal.

TWEEDE DAG, Zaturdag den 11den Junij.
AFSCHEIDS-BEKER. Gegeven door den heer A. W. Kinder de Camarecq, inzet ***f* 25,—**, gewigt volgens hoogte, voor Java-paarden die reeds hebben gewonnen, heats, een paal.
HEEREN WEDRENNEN. Een prijs gegeven door den heer Jhr. Mr. D. A. Gevers, inzet ***f* 25,—**, gewigt volgens hoogte, voor Java-paarden, heats, een paal.
BANDONG STAKES. Inzet ***f* 15,—** met ***f* 150,—** van de Societeit voor paarden niet hooger dan vijftig duim Rijnlandsch, gewigt volgens hoogte, eens rond de baan, een paal.
BEATEN PLATE. Een prijs van ***f* 100,—**, inzet ***f* 25,—**, voor **Java**-paarden die in voornoemde Wedrennen hebben verloren, eens rond de baan, gewigt volgens hoogte, een paal.

Op beide dagen na afloop der gemelde Wedrennen zullen inlandsche Wedrennen plaats hebben.
De inschrijvingen van deze Wedloopen moeten geschieden vóór of op den 10 Mei e. k. met geteekende en verzegelde briefjes, aan den Secretaris gerigt, terwijl de registratie der paarden op Donderdag den 9den Junij, van 7 tot 8 uren 's morgens, aan de loots te *Bandong*, en de LOTERIJ in den avond van dien dag zal plaats hebben.
Namens de Directie;
De Secretaris,
(1018) F. A. H. BEER.

Bij de ondergeteekenden verkrijgbaar:
IJZEREN LEDIKANTEN,
voor 1 en 2 personen, van beste kwaliteit,
EXCELLENT PORTERBIER,
SAMARANGSCHE WAGENTUIGEN. etc.
(1073) VAN SLOOTEN, MORGAN en Co.

Chineesche Vloersteenen
van 12, 14 en 16 duim
te bekomen bij
TIO TJIANGHIAN.
(1077) *Bazaar-Baroe.*

ASPHALT VILT,
bij
(1083) JOHN PRYCE en Co.

Patent La Brea Asphalte,
zeer geschikt voor
VLOEREN van *Magazijnen* en *Huizen*, DAKEN, WATERTANGEN, GOTEN, enz.
Zijnde ondoordringbaar voor **water** en **vochtigheid** en bestand tegen **witte mieren** en andere **insecten.**
(1075) VAN SLOOTEN, MORGAN en Co.

PEINTURE. **DORURE.**
Lecotey
a l'honneur de prevenir le public de ***Batavia***, qu'il vient d'établir un atelier en ville chez Mr. THONNERIEUX, ancien toko **Pons.**
Fabrique **d'Enseignes** et de **Lettre** en tous genres; **Encadrement** de **tableaux**, **reparations d'antiquités**; **Ornement** pour **Marquises** et **Wavangue**; **Peinture** sur métaux; **Stores** et **Transparent**; **Dorure** et **Etamage** de **Glaces**; **Réparation** de **bronzes** de tous genres;
L'on peut également s'adresser à Nordwyck où Mr. Lecotey, tient à la disposition du public un assortiment de cadres pour glaces, tableaux etc. etc. (1039)

Ontvangen:
PATENT KNIFE AND FORK CLEANERS,
zeer doelmatig tot het schoonmaken van Messen en Vorken.
(1082) JOHN PRYCE en Co.

Weder Ontvangen:
Een factuur
ADAM'S REVOLVER PISTOLEN,
van verschillende grootte.
(1084) JOHN PRYCE en Co.

Versche
SAMARANGSCHE BESCHUIT,
1 1 en 1/2 blikken.
(1066) S. B. VAN KLEEFF en Co.

Spaarbank.
Zitdagen 4 en 18 April. (1019)

Wordt verlangd:
f 75000.—
tegen tweede hijpothecair verband en borgen.
Naar informatien ten kantore van
(1076) Mr H. BETH.

Iemand oud 30 jaren, onlangs uit Nederland herwaarts gekomen, zag zich gaarne in eene landelijke administratieve betrekking geplaatst.
Informatiën te bekomen onder letter M. bij de boekhandelaars *G. Kolff en Co.* te Batavia. (1060)

het afscheid des avonds wilde hij mij tot gedachtenis een fraai geschenk geven, maar ik dankte daarvoor, zeggende: »dat zijne achting en vriendschap mij het meest waard waren, en dat ik steeds zoude trachten die te behouden." Hilda weende bitterlijk over de naderende scheiding. Nadat zij mij beloofd hadden, mij den volgenden dag aan de boot te brengen, zeiden wij elkaâr vaarwel!

»Te huis komende, zette ik mij neder, om aan Axel mijn afscheidsbrief te schrijven, maar het was, als woog mijn pen duizend ponden. Bittere tranen stroomden uit mijne oogen en verhinderden mij te zien. Ik knielde neder en bad het Opperwezen innig, om mij de noodige krachten te geven, ten einde het offer te brengen. Waarlijk, ik gevoelde mij wonderbaar gesterkt. Ik schreef hem, dat ik een brief van mijn oom ontvangen had, als ook welk voorstel hij mij gedaan had; dat mij dat aannemelijk voorkwam, dat ik zijne komst niet wilde afwachten, om ons beiden het verdriet van het afscheid te besparen. Ik dankte hem voor de betuigingen zijner liefde, maar zeide: »ik weet te wel, mijn vriend, hoe veel verwachtingen van uw waardigen vader door eene vereeniging met mij zouden teleurgesteld worden. Hij kan gelijk hebben, waarde Axel! Zoude ik uw geluk en voorspoed in den weg willen staan? Laat mij zwijgen over het gevoel, dat ik voor u koester, mijn hart is geheel vrij van eigenbaat. Gij zult spoedig een meisje kunnen vergeten, dat in uwe oogen geene andere verdiensten hebben kan, dan dat zij ongelukkig is. Voor u en de uwen is 't het beste, dat ik mij verwijder. Ik eindig, na u den Heer te hebben aanbevolen, vaarwel!"

»Hoe verschillend was deze koude taal van de warme gevoelens van mijn hart. Onder bittere tranen verzegelde ik de letteren, die den laatsten band verscheurden, welke mij aan hem en aan het geluk verbond. Ik had mijne plaats op de stoomboot genomen en ging 's avonds, na even te voren mijn brief op den post bezorgd te hebben, vergezeld van Axels vader en zuster, aan boord. Het laatste woord van Hilda was: »wat zal ik Axel van u zeggen?" Ik kon naauwelijks spreken; maar, mij-zelve overwinnende, zeide ik: »mijne beste wenschen voor zijn geluk!" Hartelijk omhelsden zij mij, maar ik was verhengd alleen te zijn; ik had het voorregt met niemand mijn kajuit te deelen. Ik snelde naar beneden, wierp mij in de droefheid van mijn hart op de sopha, onder heete tranen mijn treurig lot beweenende. Langzamerhand herkreeg mijn geschokt gemoed eenige kalmte. Het beeld mijner dierbare moeder kwam mij voor den geest; ik wist toch nu, dat ik wel gehandeld had, immers ik had haren raad in alles gevolgd. Mij op de knieën werpende, dankte ik het Opperwezen, dat deze beproeving was doorgestaan en beloofde ik ook voortaan, aan de voeten van Zijn troon, mijn jammer uit te storten en mijne kracht te zoeken.

»Ziedaar vriendin, want dat zijt gij voor mij, mijne geschiedenis. Dank voor uw geduld, om mij aan te hooren. Het heeft mij oneindig goed gedaan, zoo vriendeloos als ik mij bevond, in uwe armen een rustplaats te hebben gevonden. Ach, gij weet niet, hoe goed dat was!" Daarbij sloeg zij de armen om mijn hals, en mij met die heerlijke oogen zoo vragend aanziende, meende ik daarin den wensch te lezen, om mijn gevoelen over haar gedrag te hooren....

(*Wordt vervolgd.*)

LET WEL:

Een fatsoenlijk JONGMENSCH, sedert jaren in den Handel werkzaam, met het administratieve, de gewone correspondentie en het eenvoudig boekhouden bekend, enz., zag zich gaarne, **door gemis aan betere vooruitzigten** in een uitgebreider zaak of bij landelijke onderneming

VERPLAATST.

Onder mededeeling van **Conditien**, gelieve men zich te adresseren onder letters **M. v. D.** bij den boekhandelaar H. M. VAN DORP, te Batavia. *Brieven franco.*
(1010)

Eene te Batavia gevestigde Dame, onderwijs gevende in de **Fransche, Engelsche** en **Duitsche talen**, alsmede in de muziek (Piano) eenige uren daags disponibel hebbende, wenscht die te besteden tot het geven van onderwijs aan Jonge Juffrouwen.

Ter nadere informatiën gelieve men zich te adresseren aan het Pensionaat des Soeurs Ursulines op Noordwijk.
(1045)

Heb ik mij op mijne reis herwaarts per *Cheribon*, hoofdman **WILLEM COERS** te beklagen gehad, over d'ens ruwe, onheusche, lompe en illoyale behandeling, *geheel het tegendeel* moet ik verpligtend getuigen, aangaande de reis mijner familie per *Jacoba Cornelia Clasina*, gezagvoerder de heer **DELCLISUR.**

Ik breng openlijk dezen braven gezagvoerder mijnen hartelijksten dank voor de voorkomendheid mijne familie, — en vooral voor zijne vaderlijke zorg mijnen kinderen, — bewezen, en ruf den gezagvoerder gerust aan familiën en anderen aanbevolen.

VAN RONKEL.

Maart 1859.
(1014)

IEMAND, bekend met de Europeesche **Markt** en de **Tabaks-kultuur** op **Java**, enz., enz., wenschte, door bijzondere omstandigheden buiten betrekking geraakt, eene nieuwe administratie te aanvaarden, of een consignatiecontract te sluiten met een handelshuis. De voordeelige resultaten en goede vooruitzigten dezer kultuur zijn zeer aanmoedigend voor kapitalisten, tevens ter soliede geldbelegging voor goede Intrest; aanbiedingen La. O., bij den Boekhandelaar *H. M. van Dorp.*
(1011)

Ten kantore van de Nederlandsch Indische Stoomboot Maatschappij, is van *Singapore* terug ontvangen, een pakket geadresseerd aan *Said Hamat bin Abdul Rachman Arkaf*, Singapore, inhoudende *f* **1000,—.**

De afzender wordt verzocht zich bekend te stellen,

bij de Directeuren,

(1021)
MACLAINE, WATSON EN Co.

TE KOOP Het HUIS en ERF, op **Salemba**, thans bewoond door Mevrouw **de Perez**, te bevragen bij
(1069)
REIJNST EN VINJU.

TE KOOP Eene nieuwe elegante **Vis-à-vis** en een span fraaije bruine **paarden**.

Adres
(1064)
H. M. VAN DORP.

TE KOOP OF **TE HUUR**

het huis bewoond door den heer **Maack** in *Gang-Boentoen*.

Informatiën te bekomen bij
(1062)
F. ALTING MEES.

TE HUUR Om met 1 Mei aanstaande te worden aanvaard

HET PAKHUIS,

door de kooplieden *de Weerdt, Ruijtl en Co.* geoccupeerd wordende.

Adres
J. W. RUDOLPH.

BATAVIA, 29 *Maart* 1859.
Koningsplein.
(1016)

TE HUUR Tegen 15 April, een aangenaam en ruim **woonhuis**, **met 6 kamers**, op een der beste standen; zijnde insiddels ook uit de hand te koop.

Adres
(1067)
LANGE EN Co.

WORDT TE HUUR GEVRAAGD

Een **HUIS** op of in de nabijheid van *Cramat.*

Adres bij
(1024)
H. M. VAN DORP.

LIVERPOOL & LONDON INSURANCE Comp.

De Ondergeteekenden, Agenten van genoemde Maatschappij, zijn bereid om polissen van assurantie op de meest voordeelige voorwaarden te verleenen op ***Pakhuizen, Goederen en Woonhuizen met het ameublement***, gelegen in de hoofdsteden of nabijheid derzelver, alsook op ***Suiker-, Thee- en Koffij-Etablissementen op Java.***

(1054)
PITCAIRN, SYME & Co.

ROYAL INSURANCE Comp. of Liverpool.

De Ondergeteekenden, Agenten van bovengenoemde Maatschappij, gaan steeds voort met op de voordeeligste voorwaarden verzekeringen te sluiten tegen brandschade

op Pakhuizen, Goederen en Woonhuizen met het Ameublement,

gelegen in de hoofdsteden of in de nabuurschap derzelven, alsook op **Woonhuizen, Thee-, Koffij-** en **Suiker-Etablissementen** op Java.

De premien van Assurantie zijn even billijk als die van andere Maatschappijen en in gevallen van verlies of schade door brand, worden de eischen met de uiterste naauwgezetheid en billijkheid vereffend.

(1055)
PITCAIRN, SYME EN Co.

De ondergeteekenden gaan steeds voort met de nieuwste en beste soorten van

STOOM-SUIKER-MACHINERIEN,

direct uit Engeland in te voeren,

En maken de FABRIKANTEN aandachtig op de billijke prijzen tegen welke zij bereid zijn dezelven te leveren. Nadere bijzonderheden daaromtrent zullen op aanvraag worden medegedeeld.

Zij bieden ook te koop aan

een complete **Watermolen** van **24** maal **48**, **IJzerwerk** voor een compleet Waterrad met verbindingstukken, geschikt voor een Suikermolen, diverse **Waarlooze Stukken** geschikt voor Watermolens ven **Lormoor**, IJzeren **Suikerpannen** van verschillende dimensiën, eenige **Perspompen** om het water tot op eene hoogte te doen rijzen, geschikt voor baden te maken, enz.

Ook wordt binnen kort van Engeland verwacht:

Een enkele

CENTRIFIGAAL-MACHINE,

geschikt voor fabrieken alwaar reeds een stoomketel aanwezig is.

Voor nadere bijzonderheden betreffende de prijzen als anderzins, gelieve men zich te vervoegen tot

(1056)
PITCAIRN, SYME EN Co.

Al degenen, die iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan den boedel van den WelEd. Gestr. heer *F. J. D. Launy*, in leven Ads. Resident van Galoe, gelieven daarvan opgave te doen aan de Executrice *E. Launy, Mess*, te Banjar Dawa, Tagal.
(1028)

Debiteuren en Krediteuren in den boedel van wijlen den Hoog Edel Gestrengen Heer P. J. B. DE PEREZ, gelieven betaling of opgave te doen, binnen eene maand aan

de Mede-Executeuren
REIJNST EN VINJU.

BATAVIA, den 30sten Maart 1859.
(1035)

DE PILLEN EN ZALF VAN HOLLOWAY

zijn een uitmuntend middel voor *ongesteldheden der vrouwelyke sekte.* De buitengewone goede uitwerking welke deze pillen op ongesteldheden hebben der vrouwen in het bijzonder eigen, zonde ongelofelijk schijnen, indien dezelve niet bevestigd werd door dagelijksche genezingen in de Nederlanden. Het is eene ontegensprekelijke daadzaak, dat er geen geneesmiddel mede te vergelijken is tot herstel van ziekten en ongemakken der vrouwelijke kunne, voornamelijk voor jonge meisjes van aankomenden leeftijd, voor welke zij in het bijzonder worden aanbevolen.

De prijzen dezer Pillen en Zalf zijn als volgt:
Doosjes pillen à *f* 1. — *f* 3. — *f* 5. —.
Potjes zalf à *f* 1. — *f* 3. — *f* 5. —.

Te Banjoemaas	bij	M. S. Cheriman.
» Poerworedjo	»	F. Neumann.
» Djocjocarta	»	Buijn & Co.
» Soeracarta	»	W. Veldman.
» Salatiga	»	F. Kruthoffer.
» Tagal	»	Wed. Dort.
» Cheribon	»	W. Galistan.
» Cheribon	»	M. Blok,
» Samarang	»	H. L. de Lyon, de Groot, Kolf, & Co. en bij

de hoofdagenten Soesman & Co.
(985)

Bestellingen op het werk van den Heer DE WAAL *getiteld,*

STUDIEN VOOR AMBTENAREN in Nederlandsch Indië.

HANDBOEK voor den denkenden Ambtenaar, worden aangenomen bij ***H. M. van Dorp***, Boekhandelaar te Batavia.
(1026)

Nog disponibel eenige Exemplaren van de

Illustration 1859,

per Mail te ontvangen à *f* **40,—**, voor Java *f* **42,—**.

bij
(1063)
H. M. VAN DORP.

BATAVIA, 1 *April* 1859.

Voor Bureaux, Scholen, enz.

Blaauw Glazen Physische Inktkokers, waarin de inkt zwart en liquide bewaard wordt, per stuk *f* 2,—, per dozijn *f* 18,—.

Te bekomen bij
(1025)
H. M. VAN DORP.

Boekhandel H. M. van Dorp, te *Batavia*:

Duvernoy, Das Fieber, sein Wesen und seine Behandelung, 1856 *f* 7,—.
Heijmann, Die Krankheiten in den Tropenländern *f* 6,—.
Roth, Die warmen Kochsalzquellen zu Wiesbaden *f* 3.
Blasius, Neue Beiträge zur praktischen Chirurgie; mit 5 lithographirte Tafeln *f* 9,—. Nebst einem Bericht über die Chirurgisch-Augenärztliche Klinik der Universität zu Halle, vom 1 Mai 1831 bin 1 Mai 1856.
Hauska, Compendium der gerichtlichen Arzneikunde, 1857 *f* 6,—.
Schmidt, Lehrbuch der Spinnerei Mechanik mit Atlas *f* 10,—.
Balling, Die Weinbereitung wissenschaftlich begründet und praktisch dargestellt, 2e Aufl. *f* 3,—.
Müller, Grundriss der Physik und Meteorologie; mit 600 Holzschnitten *f* 7,—.
Buff, Kopff und **Zimmer,** Lehrbuch der Physikalischen und theoretischen Chemie, 2 Th. *f* 12,—.
Wicke, Anleitung zu chemischen Analyse nebst Beispielen, für Anfanger und geubtere, 2 Th. *f* 8,—.
(1053)

Ter regeling der oplage, worden Heeren autoriteiten op en buiten Java beleefd uitgenoodigd, zoo spoedig doenlijk de inteekenlijsten op de

NEDERLANDSCHE VERTALING
van den

KORAN

aan de ondergeteekenden te willen terugzenden.

Het is hun inmiddels aangenaam, te kunnen berigten, dat de inteekening der algemeene deelneming geniet; en het werk zelfs binnen weinige maanden, geheel compleet, aan Heeren inteekenaren zal worden afgeleverd.

(1033)
LANGE EN Co.

NED. INDISCHE MUZEN-ALMANAK.

Ten gevolge der te late aankomst van het voor de Jaarboekje bestelde PLAATWERK, zal hetzelve eerst in het begin der maand November aanstaande het licht zien en alzoo als JAARBOEKJE voor 1859 en 1860 strekken.

Inteekenaren daarop, ad *f* 5.— voor Batavia en *f* 6.— franco per post, worden nog steeds aangenomen bij den uitgever

(1032)
H. M. VAN DORP.

HOOGE PRIJZEN

GETROKKEN UIT DE

237e. Staats-Loterij,

Collecte: C. G. BOONEKAMP, te Rotterdam.

No. 2532.	De hoogste prijs	van	*f* **100.000**
» 16384.	» kapitale	»	» **25.000**
» 12958.	» »	»	» **10.000**
» 9051.	» »	»	» **5.000**
3 prijzen van			» **2.000**
22 » »			» **1.000**

Per Mail ontvangen

voor de thans trekkende

238e STAATS-LOTERIJ

en te bekomen:

1 heel Lot	à	*f* 100.—
1 half »	»	» 50.—
1 vijfde »	»	» 20.—

Te Batavia bij G. KOLFF EN Co.
Te Samarang bij de GROOT, KOLFF EN Co.
(1022)

VERGULDE EN PALISANDER

SCHILDERIJ-LIJSTEN

van 40 cents tot *f* 2,— de voet, worden vervaardigd op alle verlangde dimensiën.

SCHILDERIJ GLAZEN

van de **grootste afmetingen.**

Vergulde SUPPORTS.

Te *Batavia* bij
(1058)
G. KOLFF EN Co.

Het Stoomschip Banda,

Kapt. **VOGEL,**

vertrekt op morgen den 3den April via **CHERIBON** en **SAMARANG** naar Soerabaija.

Informatiën bij
(1078)
W. CORES DE VRIES.

Het stoomschip Batavia,

kapitein **NEIJTS,**

zal den 10den April aanstaande via **SAMARANG** naar **SOERABAIJA** vertrekken.

Informatiën bij
(1081)
W. CORES DE VRIES.

Het Stoomschip Ambon,

kapt. **BOSCH,**

vertrekt den 7den April naar **BORNEO'S Westkust.**
Informatiën bij
(1080)
W. CORES DE VRIES.

BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Zaturdag, den 2 April 1959, No. 27.

Het Stoomschip Menado,
kapt. **A. COUTERON,**
al 24 uren na aankomst der verwacht wordende land-mail via **SAMARANG** en **SOERABAIJA** naar de Molukko's vertrekken.
Nadere informatiën bij
(1079) W. CORES DE VRIES.

Het Stoomschip
KONINGIN DER NEDERLANDEN,
kapt. LEWIS,
vertrekt den 10 dezer via **Muntok** en **Riouw** naar **Singapore.**
De Directie,
(1064) MACLAINE, WATSON EN Co.

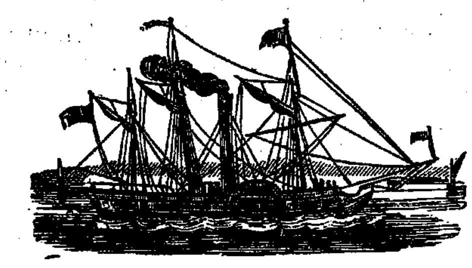

Nieuwe Stoomboot Dienst
TUSSCHEN
SAMARANG EN BATAVIA.
Het Ned. Ind. Stoomschip
"OENARANG"
van 260 Paardenkracht, gevoerd door Kapitein **S. van Hulsteijn.**
Van SAMARANG alhier verwacht wordende vertrekt weder naar SAMARANG.
Op Dingsdag 5 April e. k, des morgens ten 8 ure.
Genoemd Stoomschip heeft eene laadruimte voor 300 koijangs en ruime en luchtige inrigtingen tot den overvoer van 25 Passagiers 1ste klasse etc.
Voor nadere informatiën vervoege men zich bij
de Agenten
(1071) LANDBERG, BEZOET DE BIE & Co.
BATAVIA, 2 *April* 1859.

BATAVIA.

Het Amerikaansche schip *Audubon*, gezagvoerder *Kinnands*, waarvan wij in ons vorig No. hebben gesproken, is gisteren alhier ter reede in brandenden staat aangekomen. Nadere bijzonderheden, omtrent de oorzaak van den brand, enz., zijn tot nog toe onbekend.

— In ons No. van Woensdag ll., hebben wij berigt, dat bij den vuurtoren te Anjer het Engelsch schip *Smallwood* gestrand is. Thans vernemen wij daaromtrent, dat genoemd vaartuig op cc. 1/2 duitsche mijl afstands bezuiden het 4de punt in straat Sunda, met eene bui uit het N. W. op strand gedreven, doch weder vlot geraakt is; het was echter genoodzaakt, twee zijner masten te kappen.

— Gedurende de maand Maart is in de Spaarbank gebragt . . . . *f* 48,443,92
en teruggegeven . . . . . . „ 3,806,83

Tot ultimo Maart beloopen de inlagen in het geheel van 519 inbrengers 318,567,38
en zijn tot dien datum teruggenomen 44,435,63

Zoodat ingelegd blijft 2 *April* 1859. *f* 274,131,75

Tagal 28 Maart. Heden werd alhier verkocht de Suikerfabriek *Pongka* en voor de som van *f* 206000 toegewezen aan den heer *B. Andreas*, chef der firma *B. Andreas en Co.*, te Batavia.

— Men schrijft ons van Montrado, dd. 10 Maart:

Gisteren vertrok van hier, met verlof naar Nederland, de kapitein der infanterie L. C. C. van Oyen, na een verblijf van 5 jaren ter Borneo's Westkust, gedurende het grootste gedeelte van welken tijd hij de betrekking van militairen commandant te Montrado waarnam.

Des morgens reeds vroegtijdig vereenigden zich, ten zijnen huize, de ambtenaren van het burgerlijk bestuur, benevens alle inlandsche hoofden, ten einde den geachten vertrekkende een eind weegs uitgeleide te doen.

Door den militairen commandant, die kapitein van Oijen verving, was eene militaire wandeling gelast, om de manschappen in de gelegenheid te stellen, hun geachten chef een laatst vaarwel toe te roepen.

Langs den bazaar komende, daverde het van door de bevolking afgestoken mortiongs, en werd hij met Chinesche muzyk, vlaggen enz. ingehaald.

Op drie palen afstands, tot waar de militaire promenade zich uitstrekte, was den vorigen dag een eereboog opgerigt, die met vlaggen en guirlandes prijkte. Aldaar werd eenigen tijd halt gehouden en daarna door de onderofficieren en manschappen afscheid genomen. De aandoening stond op aller gelaat geteekend, doch vooral op dat der Afrikanen, die reeds zoo veel lief en leed met kapitein van Oijen gedeeld hadden en die hij zoo dikwerf in het vuur van den vijand had aangevoerd. Schoon was het oogenblik, toen, bij het afmarcheren, de militairen voor hem defileerden en, uit eigene beweging, met de muts in de hand, een driewerf herhaald hourah! aanhieven en hem den laatsten groet toebragten.

Alle officieren, die niet verpligt waren, met de soldaten terug te keeren, geleiden hem naar Pa-Tengahan (halfweg Singkawang), waar een collation in gereedheid gebragt was, en nogmaals in hartelijke bewoordingen van den geachten en beminden krijgskameraad afscheid genomen werd.

Menado. Minahassa — Gedurende de maand Februarij was de weersgesteldheid alhier zeer ongelijk. Langs de Noord- en Westkust vielen aanhoudend zware regens, terwijl langs de Oostkust de regen schaarsch was. In de bovenlanden was het weder afwisselend. De wind woei meestal uit het Noorden, hetgeen in dit jaargetijde, waarin gewoonlijk westelijke winden domineren, eene afwijkiung van den regel mag genoemd worden.

Op den 10den dier maand, omstreeks drie uren in den morgen, werd eene ligte aardschudding waargenomen.

De bevolking hield zich hoofdzakelijk bezig met padiplanten en miloe-oogsten.

In 's lands pakhuizen werden 525 69/125 picols koffij geleverd.

Ofschoon de zeeroovers vroeger, gewoonlijk in de maand Februarij, de kusten van *Menado* onveilig maakten, had zich tot het einde van Februarij geene enkele rooverspraauw vertoond,

Gorontalo. De weersgesteldheid was, gedurende de maand Januarij, buitengewoon droog met sterken wind.

Den 14den dier maand had des avonds, omstreeks tien uren, eene ligte aardbeving plaats.

De Java-zaadpadi is uitgeplant en staat gunstig. Men werkte aan de waterleidingen en hield zich overigens bezig met het aanplanten van koffij, welke laatste arbeid door de langdurige droogte belemmering ondervond.

Van de onlangs geplante vreemde katoenzaden zijn 429 pitten opgekomen, zoodat genoegzaam zaad zal kunnen worden gewonnen.

Er werden gevangen 5 groote en 23 kleine krokodillen, benevens 56 eijeren gevonden.

Ternate. De berigten over de maand Februarij behelzen het volgende:
Het weder was bijzonder warm en drukkend, niettegenstaande de hevige Noord-westelijke winden, die in de eerste helft der maand heerschten.

Den 11den, des morgens te 4 1/2 uren, werd een ligte schok van aardbeving waargenomen; waardoor echter geene schade werd aangerigt.

De berg bleef aanhoudend en somtijds vrij sterk rooken.

In den nacht van den 4den op den 5den, geraakten ter reede twee inlandsche vaartuigen van hunne ankers, en sloegen om.

Een er van werd naar den wal geboegseerd; doch het andere ging met de nog inhebbende lading verloren.

Den 29sten September jl. zijn te *Dorch* (*Nieuw Guinea*) aangeland 11 schipbreukelingen, waaronder de gezagvoerder *Utenhoven*, van het Belgische schip *Constance*, van *Antwerpen*, welke bodem zeilende van *Sidney* naar *Manila* op eene onbekende klip nabij de *Carolina eilanden* is gestrand.

Na negen-en-tachtig dagen, bijna van alles ontbloot, in zee te hebben rondgezworven, werden deze ongelukkigen nabij de kust van *Amberbakin* door menschen van dat landschap ontmoet, en naar den Nederlandschen zendelingpost gebragt.

Eene sloep met vijf manschappen, die met hen het wrak had verlaten, was in een donkeren nacht uit het gezigt verloren en sedert niet weder gezien.

Te *Bangaai* werd berigt ontvangen, dat zekere boeginesche anachoda *Oewa Tja Oena* genaamd, die zich voor een tripangvisscher had uitgegeven, doch werkelijk een sabandhar van *Boni* was, belast om den hassil of het hoofdgeld der *Bonische* badjorezen op te halen, met drie praauwen de eilanden *Bankallang* en *Peling* aangedaan en aldaar eenige menschen geroofd had.

Eene kruispraauw hen achterna gezonden, kwam onverrigter zake terug, daar zij niet sterk genoeg was, om deze Boeginezen, die hunne gevangenen niet goedschiks wilden in vrijheid stellen, met geweld daartoe te dwingen.

Daar deze paduakangs, welke 8 dagen vroeger de wateren van *Bangaai* verlaten hadden, zich nog waarschijnlijk te *Tomboekoe* zouden bevinden, stoomde Z. M. stoomschip *Suriname* derwaarts en arriveerde den 21sten Januarij te *Sakita*, hoofdplaats van *Tomboekoe*, alwaar werkelijk drie paduakangs ten anker lagen.

De resident van *Ternate*, die zich aan boord van de *Suriname* bevond en met 8 gewapende matrozen aan wal was gegaan, om de anachodas te ontmoeten, beval, nadat hem gebleken was, dat de ten anker liggende paduakangs de bedoelden waren, de anachoda's in hechtenis te nemen, hetgeen niet zonder eenigen wederstand van hunne zijde gelukte.

Een hunner *Oewa Sadjina*, poogde den resident met eene verborgen gehouden bade-badé te verwonden, welk opzet echter door de waakzaamheid van de hem omringende personen werd verijdeld.

Na een naauwkeurig onderzoek aan boord der praauwen, werden aldaar 7 personen aangetroffen (vier volwassen meisjes en drie kinderen) die door de anachoda's, gedurende hun verblijf in de wateren van *Bangaai*, waren geroofd.

Eenige der opvarenden waren den vorigen dag in kleine praauwtjes naar de *Salabanka* eilanden vertrokken, zoodat slechts 8 met inbegrip der anachoda's in hechtenis konden genomen worden.

Nadat den volgenden dag hun misdrijf van menschenroof nader was bevestigd, werden wapenen en amunitie en eenige koperen gongs aan boord van Z M. stoomschip *Suriname* gebragt en de vaartuigen verbrand.

De beschuldigden zijn naar *Ternate* overgevoerd, om aldaar te worden teregtgesteld.

— In de bestuurs-vergadering van de *Natuurkundige vereeniging in Nederlandsch-Indie*, van den 10den Maart jl., is benoemd: tot besturend lid, het gewoon lid de heer *H. L. Janssen*, en tot gewoon lid, de heer *K. W. van Gorkum*. In de vergadering van 30 Maart jl. werden benoemd: tot gewone leden, de heeren *A. A. M. N. Keuchenius, F. N. Nieuwenhuizen, C. F. Boudriot, K. F. Holle, C. F. W. Hunnius, J. F. Riesz, J. M. C. E. Le Rutte*; terwijl de heer *Castelnau*, Fransche consul te Siam, benoemd werd tot honorair lid.

Cheribon. — Den 22sten Maart, des namiddags omstreeks vijf uren, heeft er boven de hoofdplaats een hevige storm gewoed. Alle met pannen gedekte huizen, gelegen in de rigting, waar langs hij passeerde, werden min of meer aan de daken beschadigd. Negentig bamboezen woningen werden omver gerukt met nog een groot getal bijgebouwen, als: loemboengs, pendoppos, enz.

In de kraton *Kanoman* stortte de siti-ingiel neder en op de halon-halon van *Kasepoean* werd de pantjanitie door een nedergerukten waringienboom verbrijzeld. Een der op steenen pilaren rustende, met pannen gedekte loodsen op de passar *Kanoman* stortte in elkaar. Daaronder waren meer dan vijftig menschen tegen regen en wind een schuilplaats komen zoeken: gelukkig waggelde de loods vóór het instorten lang genoeg, om allen tijd te geven, het gevaar dat hen dreigde te ontvlugten.

De timmer- en materialenloods van het burgerlijk bouwdepartement stortte mede in.

Drie-en-dertig waringien-, tamarinde- en andere groote boomen, als ook eenige klapperboomen werden ontworteld.

Het dak van het residentiekantoor werd door een nederstortenden boom beschadigd, en 's lands algemeene pakhuizen, de zoutpakhuizen en het gebouw, gebezigd voor provisoneel telegraaf-kantoor, werden door het wegslaan der pannen allen min of meer beschadigd.

Er zijn geen menschen bij omgekomen.

De wind kwam uit het Noordwesten, en hoezeer hij zich over eene groote uitgestrektheid nog al sterk deed gevoelen, schijnt echter zijne buitengewone en verwoestende kracht slechts over de breedte van één paal te zijn uitgeoefend.

Den 10den Maart des avonds, omstreeks half tien uren, werd in deze residentie een vrij hevige aardbeving gevoeld, vergezeld van een onderaardsch geluid, dat nog een paar dagen daarna bleef aanhouden. — Merkbare schade werd daardoor niet veroorzaakt.

(*Jav. Cour.*)

NEDERLAND.

Van den Specialen Correspondent van den Java-Bode.
(*Slot.*)

In mijn vorigen sprak ik met groote bezorgdheid over de berigten, die uit Indië waren overgebragt. Het is gebleken, dat die onrustbarende tijdingen gefingeerd waren, maar zoo algemeen werden zij geloofd, dat men reeds, zoo als ik u schreef, gewaagde van het zenden van een commissaris-generaal, wiens naam bereids genoemd werd. Wat er aanleiding tot die fictie gegeven heeft, weet men niet; men vermoedt, dat de verspreiding er van niet vreemd is aan de staatkundige beweging tegen het beheer der koloniën in het algemeen en de overdrijving van hetgeen werkelijk in Indië plaats heeft gehad. Men beweert ook, en dit met meer regt, gelooven wij, dat de Nederlandsch-Indische krijgsmagt niet in evenredigheid is met het uitgestrekte grondgebied, waar zij de orde moet handhaven. Die krijgsmagt telt gewoonlijk slechts 15,000 man, waarvan twee derden inboorlingen, zoodat vaak belangrijke posten slechts aan 12 of 15 Europeanen zijn toevertrouwd. Een Fransch blad, dat deze opmerking insgelijks maakte, voegde er de aangename loftuiting bij:

»De heilrijke invloed, dien strengheid, krijgstucht en bovenal de geest van Hollandsche geregtigheid op zoovele millioenen inboorlingen hebben te weeg gebragt, is van dien aard, dat de gouverneur-generaal der Nederl. bezittingen in de verre Oost met een handvol manschappen, die onder zijn bevel staan, in weinige jaren de onrustige, woelige vorsten van Sumatra, Celebes, den sultan van Djokjokarta en den Keizer van Soerakarta heeft kunnen onderwerpen. Het moet gezegd worden, dat de Hollanders die ondernemingen tot een goed einde hebben kunnen brengen, enkel omdat zij zich niet, zoo als de Engelschen, bij de inboorlingen, waaronder zij wonen, gehaat hebben gemaakt. Hoewel zij er teregt de grootste gestrengheid gebruiken en wij hebben vaak op Java schepen van een togt zien terugkeeren met inboorlingen, die schuldig verklaard, aan de ra waren opgehangen. — wordt door hen aan die lieden nooit onregtvaardig de minste straf opgelegd."

In de hollandsche bladen werd evenwel geklaagd, dat de verschillende expeditien, in de laatste jaren ondernomen, allen op te kleine schaal waren berekend, zoodat zij niet hebben te weeg gebragt, wat men er van verwachten mogt en in het belang van Indië verwachtte. Men verheugde zich daarom, dat de expeditie tegen Boni beter voor het doel was berekend. Mogt de uitkomst dit bevestigen!

Tot versterking van het Nederlandsch Indische leger, heeft Z. M. het besluit genomen, dat de troepen tot aanvulling der landmagt aldaar dit jaar 1600 man, de onderofficieren er bij gerekend, bedragen zullen. Maar de vrijwilligers zullen duur worden, als de krijg in Europa is uitgebarsten, want gij weet het beter dan ik, een groot deel van die troepen bestaat uit vreemdelingen. Hollandsche jongens gevoelen weinig geneigdheid, om op die wijze met onze schoone bezittingen kennis te maken.

Ook ik voor mij geef boven de montering van den »koloniaal" — gelijk men hier den soldaat bij het nederlandsch indische leger kortheidshalve noemt — verre de voorkeur aan mijn huisjas, waarin ik rustig op mijne kamer blijf, om aan de hand van een goeden gids die verre gewesten in den geest te doorreizen. Daartoe is het werk, in den aanvang dezes jaars bij den boekhandelaar P. N. van Kampen uitgekomen, van zeer veel dienst, ofschoon dan ook dit *Aardrijkskundig en statistisch woordenboek van Nederlandsch Indië, bewerkt naar de jongste en beste berigten*, wat de verschenen eerste aflevering betreft, veel te wenschen overlaat. 't Is een reuzen-arbeid, maar een onmisbaar werk tevens, en daarom is het te betreuren, dat het in menig opzigt niet voldoet aan de eischen, die men er voor stellen mag. In het geographische gedeelte is niet zuiver in het oog gehouden, wat tot Nederland behoort, en wat niet, terwijl juist datgene is verzwegen, wat, voor de kennis ook van het vroegere Nederlandsch Indië onmisbaar is. De spelling is niet stelselmatig

de historie onvolledig; de statistiek hier rijk, daar dood arm; terwijl eindelijk ook de rangschikking te wenschen overlaat. Maar wij loopen uw oordeel vooruit. Wij stappen dus van dat belangrijke werk af, doch willen er eerst nog van getuigen, dat het ook thans reeds in eene dagelijks meer en meer gevoelde behoefte voorziet.

Vergeef ons dien uitgevers term. Hier was hij intusschen evenmin overdreven, als eene gelijkluidende getuigenis, omtrent de oprigting van een nieuw gebouw voor het departement van koloniën, dit zijn zou. Gisteren nog waren wij tegenwoordig bij het sloopen en slechten van het terrein, waarop dat gebouw zal worden geplaatst. Het deed ons leed, die prachtige boomen uit den voormaligen tuin van het ministerie te zien vellen, maar gaarne gelooven wij, dat de minister, wanneer hij uit zijne ongesteldheid herrezen is, met een tevreden glimlach het vrije uitzigt op een zijn beheer waardig departement erlangt. Of het zoo bij uitstek prachtig zal zijn, betwijfelen wij evenwel, want het bouwen er van is „openbaar aanbesteed," wat zeker de goedkoopste, maar zeer zeker niet de fraaiste uitkomsten levert. Duitenplaatjes, zoo als nu weder voor de halve centen voor Oost-Indië heeft plaats gehad, kunnen zonder gevaar aanbesteed worden, want de eene halve cent zal in schoonheid en bevalligheid niet voor de andere behoeven te wijken, maar ten aanzien van gebouwen voor het departement van koloniën bestaat er meer verschil, zouden wij meenen, en als men onze residentie niet geheel en al wil verknoeid hebben door een chaos van bouwstijlen naast, in en bij elkander, dan ware het wenschelijk, dat de eenheid niet wierd prijs gegeven aan den lageren prijs eener publieke aanbesteding. Of zou een gebouw niet even goed een voortbrengsel van kunst moeten zijn, als eene muzikale compositie, als eene dramatische scène, als een gedicht?

't Is waar, in het protestantsche Nederland staan de bouwkunstenaars slechts op een ondergeschikten rang. Van daar, dat wij er niet velen bezitten. Elk ander gebied der kunst wordt beter vertegenwoordigd, maar toch niet in die mate, dat ieder belangrijk verlies geen gevoelig verlies zou wezen. Helaas! ik heb er u een tweetal mede te deelen, die ook u zeker diep zullen treffen, wanneer gij nog eenige herinnering aan het moederland behouden hebt. Den 6den Februarij overleed te Amsterdam, in de kracht zijns levens, de toonkunstenaar J. J. Viotta, een man, die niet enkel in de uitvoering, maar ook in de wetenschap zijner schoone kunst eene eerste plaats bekleedde. Zijne composities, door het dichterlijk talent van Heije gepopulariseerd, zijn alom in Nederland bekend, en zijn onvermoeid streven tot ontwikkeling der toonkunst kunnen niet genoeg op prijs gesteld worden.

Weinige dagen vroeger overleed alhier, op veertigjarigen ouderdom, mevrouw Kiehl, geboren Sablairolles, eene der weinige goede actrices, ook in den zedelijken zin, waarop men zich beroemen mag. Zij was een steun en sieraad van onzen hollandschen schouwburg, wiens kwijnende toestand nu nog zorgwekkender wordt. De eerste acteur immers is tegenwoordig een Vlaming, de heer Driessens, een talentvol man evenwel, die voor het tooneel in de wieg gelegd schijnt. Jammer slechts, dat wij in hem geen landgenoot mogen erkennen.

Dat is een bekrompen denkbeeld, meent ge: de kunsten en wetenschappen zijn kosmopoliet! Ik geef u de stelling, mijn waarde, maar vergeef mij, dat ik ze in de praktijk ontken. Zend eens de werken van vrouwe Katharina Bilderdijk aan sultan Chalifatoel Mokaram Bidawa Mildaolatilwali Bifadliela Hieladjid Achmad Safijoedin Sjah Kaitjiel! Maar neen, zoo gij hem toch iets zenden wildet, en hij verdient het, anders ware hij niet door Z. M. onzen Koning tot ridder van den Nederlandschen Leeuw benoemd, geef hem dan iets beters dan deze uitgave eener dichteres, die haar naam slechts aan haar dichterlijken echtgenoot te danken had, even als de uitgave harer werken thans in het zog van die van Willem Bilderdijk haar weg moet vinden. Misschien — dit strekke tot opheldering — is het u niet bekend, dat de heer Kruseman te Haarlem, die Nederland zulk eene dienst bewees door de fraaije editie van alle werken van onzen grootsten dichter, ook die van diens gade in hetzelfde formaat en tegen denzelfden prijs het licht doet zien. Voor *f* 36 een Bilderdijk compleet — dat wisten onze vaders niet, die er *f* 8 en *f* 900 voor gaven.

Wie Bilderdijk noemt, denkt aan eene gansche school in Nederland, die zich thans onder Groen van Prinsterer op staatkundig, aan de Utrechtsche hoogeschool op godsdienstig en in da Costa op letterkundig gebied, zoo krachtig openbaart. Weldra, althans waarschijnlijk, zal zij in genoemde akademiestad een leidsman meer tellen. Men wil namelijk, dat de hoogleeraarszetel, die vakant geworden is door het overlijden van professor Visscher, gesplitst zal worden tusschen de heeren dominé N. Beets voor de letteren, en doctor Fruin voor de historie. Heterogener plaatsvervangers voor ééne betrekking zijn wel niet te denken. Fruin toch heeft zich gekenmerkt door zijne talentvolle bestrijding der antirevolutionnaire beginselen, en Beets was er steeds een ijverig voorstander van. Vertrouwen wij, dat de wetenschap ook hier eenheid zal stichten. Eenheid in het noodige, vrijheid in het twijfelachtige, in alles de liefde.

De vraag blijft evenwel wat het noodige, wat het twijfelachtige is. Zoo noemt, om een enkel voorbeeld bij te brengen, de groote menigte de gevolgen door het gebruik van sterken drank te weeg gebragt, twijfelachtig; maar thans is de gansche medische faculteit als één man tegen die bewering opgestaan, en zij heeft verklaard, dat de bestrijding van dien drank volstrekt noodig is. Zie hier hare verklaring, dezer dagen openbaar geworden.

»De ondergeteekenden (hoogleeraren in de geneeskunde) willende, zoo veel in hun vermogen is, de pogingen ondersteunen van de *Nederlandsche Vereeniging tot afschaffing van den sterken drank*, en willende medewerken tot verdrijving van het, een zoo algemeenen bijval vindende, volksvooroordeel omtrent de doelmatigheid van deszelfs *matig* gebruik, hebben zich geroepen gevoeld, om van den invloed van sterke dranken op het menschelijk ligchaam de volgende verklaring af te leggen:

1o. Het *matig* gebruik van sterken drank is in gezonden toestand steeds schadelijk. Het bevordert de spijsvertering niet; integendeel staat het deze verrigting in den weg; want de drank kan alleen tijdelijk een vermeerderd gevoel van honger opwekken, maar niet de kracht der spijsvertering vermeerderen, op wier te sterke inspanning noodzakelijk eene verslapping volgen moet; zelfs vindt eene reeks van aandoeningen der maag, welke meestal aan andere oorzaken worden toegeschreven, bij *matige* drinkers in het gewone gebruik haren grond.

2o. Het beweren, dat geestrijke dranken, met *matigheid* gebruikt, noodzakelijke en onschuldige opwekkingsmiddelen zijn bij hevige koude en verhitting — bij inspannenden arbeid en gemis van genoegzaam versterkend voedsel, — bij verkeer in eene vochtige lucht en voor menschen, die in het water werken, — dat zij een voorbehoedmiddel tegen besmetting opleveren — is van allen grond ontbloot, wordt door de ondervinding en het gezond verstand regtstreeks tegengesproken, en het gewone gebruik oefent daarom op den duur niet alleen een nadeeligen, maar juist tegenovergestelden invloed uit, dan die, welken men er gewoonlijk van verwacht.

3o. Op alle ziekten, en in het bijzonder op de snelverloopende, werkt het gewone gebruik van sterke dranken allernadeeligst.

4o. Als volksdranken zijn zij niet alleen om bovengenoemde redenen hoogst ongeschikt, maar daarenboven voor zedelijke ontwikkeling en stoffelijke welvaart zoo verderfelijk, dat zij als de groote ondermijners van waarachtig volksgeluk moeten worden gebrandmerkt.

C. B. TILANUS,

H. P. SURINGAR,

Hoogleeraren te Amsterdam."

Deze verklaring is later mede onderteekend door den Utrechtschen hoogleeraar J. L. C. Schröder van der Kolk. Terwijl de hoogleeraren C. Pruys van der Hoeven, te Leiden, Sebastian, te Groningen, W. Vrolik, te Amsterdam, F. C. Ermerins, te Groningen, J. J. Wolterbeek en G. J. Loncq, te Utrecht, G. C. B. Suringar, te Leiden, daaraan hunne adhaesie geschonken hebben.

Ik mag niet eindigen, zonder u ook nog eene enkele bijzonderheid te hebben medegedeeld, omtrent de hier zoo veel besprokene kwestie der kolonisatie van Borneo, waarover ik u meermalen schreef.

Ten gevolge der onlangs van regeringswege verleende concessie, zal de maatschappij tot ontwikkeling der Wester-afdeeling van Borneo weldra geconstitueerd zijn. Zij zal bestuurd worden door drie directeuren, te weten de heeren F. H. van Vlissingen, J. J. Hasselman en A. D. van der Gon Netscher. Naar men verneemt, zullen de twee eerstgenoemden de maatschappij hier te lande vertegenwoordigen, en te Amsterdam gevestigd zijn. De heer van der Gon Netscher daarentegen zal te Batavia gevestigd zijn, om hare belangen aldaar te behartigen, terwijl het bestuur der onderneming zelve op de Westkust van Borneo aan den heer Dielwart zal worden toevertrouwd, gelijk dit reeds vroeger gemeld is.

Ten slotte: zoo juist verneem ik dat, gelijk ik had voorzien, de heer van Heukelom te Amsterdam en de heer Begram van Jaarsveld te Gorinchem gekozen zijn tot leden van de tweede kamer der staten Generaal.

In mijn volgenden hoop ik u omtrent hen, en de tweede kamer in het algemeen, die den 15den hare zittingen hervat, meer te vertellen.

FRANKRIJK.

Parijs, 3 Febr. De beide heerschende meeningen blijven met gelijke kracht stand houden. Voor het overige is tot op dit oogenblik geen nader nieuws bekend, dan .... de voor weinige uren uitgesproken en hier reeds algemeen verspreide troonrede der koningin van Engeland, die ter beurze van heden een nadeeligen invloed heeft uitgeoefend, hoofdzakelijk wegens de daarin voorkomende uitdrukkelijke verklaring, dat Engeland boven alles eene getrouwe naleving der bestaande tractaten verlangt, een wensch of liever eene beleefde bedreiging, die keizer Napoleon, wiens streven slechts is, de voor zijne dynastie zoo smadelijke verdragen van 1815 uit te wisschen, alles behalve aangenaam kan zijn. Ziedaar de phrase, die voornamelijk en niet zonder grond de daling van heden heeft veroorzaakt. Overigens is het zoo lang verbeide staatsstuk kleurloozer, dan men hier algemeen had verwacht.

Vergun mij u voor heden minder met de alreeds tot vervelens toe behandelde kwestie van vrede en oorlog bezig te houden, die, gelijk ik in den aanvang zeide, altijd op dezelfde hoogte staat, en liever eenige feiten op te helderen, die in de laatste dagen ter sprake zijn gebragt.

Hoewel ik niet mag ontkennen, dat de algemeene dunk of vrees voor een ophanden zijnden oorlog niet verminderd is, en dat de beurs als de ware thermometer der oogenblikkelijke gesteldheid wordt beschouwd, is mijne hoop op het behoud van den vrede nog niet geheel vervlogen, weshalve ik bij deze opinie mij niet kan weerhouden, u de volgende beweringen, gisteren in sommige hooge kringen uitgesproken, mede te deelen.

Zoo heeft men verzekerd, dat eene nota van het Engelsche cabinet naar Turijn was gezonden, die niets minder was dan eene zijdelingsche waarschuwing aan Frankrijk, om zich van elken aanval tegen Oostenrijk te onthouden, indien het Engeland niet tegen zich wilde hebben. Men heeft insgelijks gesproken van eene andere, bijna gelijkluidende nota van de Pruissische regering, die het hof van Berlijn evenwel niet regtstreeks aan graaf Cavour, maar aan den heer Buol te Weenen had gezonden, behelzende de verzekering, dat Oostenrijk, bij een conflict in Italië, op het Pruissische leger kon rekenen.

Men meent daarin het gevoelen te zien doorstralen, dat Frankrijk den oorlog niet zal verklaren, omdat het meer dan eenig ander rijk de zegeningen van den vrede kent en waardeert; neen, maar omdat het dien niet kan voeren, naardien Napoleon gewaarschuwd is, dat niet eene, maar drie, ja vier mogendheden in dit geval tegen hem zouden overstaan.

De senateurs en afgevaardigden zijn bijna reeds allen alhier aangekomen, om bij de ophanden zijnde ope[illegible] der wetgevende vergadering tegenwoordig te zijn.

Nooit waren de gesprekken in de conferentie-zale[illegible] vendiger dan thans; ieder wikt de kansen van v[illegible] en oorlog, hoewel verreweg de meerderheid der le[illegible] van de hooge staatsligchamen niet aan het behoud [illegible] den vrede wanhoopt.

Graaf Morny, die zijne kamer nog moet houden, [illegible] vangt slechts zijne vertrouwde vrienden. De achtb[illegible] waardige president van het wetgevende ligchaam tr[illegible] zijne ambtgenooten omtrent 's keizers bedoelingen [illegible] komen gerust te stellen.

Het spel aan de groene tafel in de Tuileriën is [illegible] ter in vollen gang, en de croupier houdt zich ijv[illegible] met het doorschudden der kaarten bezig. Nog [illegible] zal de brochure *Napoleon III et Italie* het rondom [illegible] hazardtafel verzamelde publiek leeren, of hun spel [illegible] lukkig zal zijn, dan of de bankhouder de kaarten [illegible] der dooreenwerpen en in den zak steken wil. De [illegible] genwoordige toestand is onhoudbaar; wie den boog [illegible] sterk of te lang spant, zonder los te laten, zal de ke[illegible] doen springen, en zich-zelven welligt in het aange[illegible] verwonden!

Er is overigens weinig plaatselijk nieuws in Par[illegible] Twee of drie der schitterendste salons van den vorig[illegible] winter zullen gesloten blijven. Men stelt dit verschijn[illegible] natuurlijk op rekening van de loopende oorlogsgeruchte[illegible] Intusschen, om toch een niet al te somber tafereel van [illegible] traditioneel-vrolijke Seine-stad op te hangen, verheugt [illegible] mij te kunnen spreken van een bal, door den graaf Tasch[illegible] de la Pagerie, kamerheer der keizerin, gegeven, waar [illegible] de geheele jeugd van het hof schitterde, en van een and[illegible] door den heer Tascher, grootmeester van het huis d[illegible] keizerin. Voorts had er gisteren avond een luisterr[illegible] concert bij den heer Haussman, alsmede bij de hert[illegible] gin d'Otrante plaats, terwijl dienzelfden avond een gro[illegible] diner door den minister van openbare werken aan [illegible] de chefs van zijn departement werd aangeboden.

De diners op de Tuileriën hebben geregeld plaats, [illegible] gewoonlijk wordt daarna, op verlangen van HH. M[illegible] gedanst, waarbij de echtgenooten en dochters der hoo[illegible] ambtenaren meestal genoodigd zijn. Somtijds is het [illegible] onaardig te zien, hoe groot een gebrek aan jeugdi[illegible] cavaliers daarbij heerscht, waarin dan door de geres[illegible] veerde papa's, die men eigenaardig der tweeden b[illegible] noemt, moet worden voorzien.

De keizerin vindt veel behagen in deze kleine geïm[illegible] proviseerde bals.

Zondag ll. had het eerste bal van den senaat pla[illegible] het was zeer prachtig en geanimeerd; de cotillon w[illegible] *brillant*, doch men is zeer vroeg heengegaan. A[illegible] schoonen ontbrak het niet, doch meestal zeer beken[illegible] gezigten van den vorigen winter.

Denzelfden avond heeft mevr. Fould hare gewo[illegible] Zondags-receptiën hervat, die steeds druk bezocht wo[illegible] den.

Ten slotte nog eene anecdote, betreffende den jeugdige[illegible] keizerlijken prins, die reeds tact begint te verraden.

Dezer dagen speelde de kleine Napoleon IV in de[illegible] tuin van grootmama Montyo, toen eenige hem bekend[illegible] dames als naar gewoonte naar hem kwamen toelo[illegible] pen, om hem te liefkozen en te kussen. Doch tot ha[illegible] verbazing, plaatste de kleine kroonprins, ongetwijfel[illegible] ten gevolge eener hem gegeven instructie, zich in ee[illegible] voorname houding, om, in plaats van zich vertrouw[illegible] lijk te laten omhelzen, de dames zijne hand tot ee[illegible] kus genadig toe te reiken.

DUITSCHLAND.

Uit Bonn meldt men, dat ook Duitschland zij[illegible] Morphy heeft, zijnde een 21jarige jongeling, die ach[illegible] partijen, zonder er naar te zien, te gelijker tijd speel[illegible] en geen enkel spel verliest. Terwijl acht leden va[illegible] de in die stad gevestigde schaakclub hunne blikke[illegible] zorgvuldig op hunne borden hielden gevestigd, zag d[illegible] heer Berthold Suhle, student in de wijsbegeerte aan de[illegible] universiteit aldaar, niets dan de rookwolkjes, die aa[illegible] zijn sigaar, welken hij niet liet uitgaan, ontsnapte[illegible] Twee van zijn tegenpartijen waren zoo gelukkig *parti[illegible] remise* te maken; wien der overigen niet zoo verstandi[illegible] was, de partij op te geven, werd in een bepaald aanta[illegible] zetten het schaakmat aangezegd.

ITALIE.

Oostenrijks bewegingen van troepen in Italie. — Oos[illegible] tenrijk is nog steeds bezig, zich op alle mogelijke g[illegible] beurtenisssen in Italië behoorlijk voor te bereiden, en [illegible] het heeft gelijk, omdat de piemonteesche spoorwegen [illegible] zoo goed zijn aangelegd, dat aanzienlijke afdeelingen [illegible] troepen binnen weinige dagen naar den Ticino gezonden kunnen worden, van waar, gelijk men weet, Milaan slechts drie dagmarschen verwijderd is. De uit Weenen gezonden troepen vatten nu post aan de Polinie. Ze houden tegenwoordig de steden Bergamo, Crema en Lodi bezet. Alleen in Bergamo liggen 4000 man. De oostenrijksche garnizoenen van Piacenza, Ferrara, Bologna en Ancona zijn aanzienlijk versterkt; ook wordt er met den grootsten ijver aan laatstgenoemde stad gewerkt. Te Venetie is den 19den Jan. een sterk bataillon grenstroepen aangekomen. Te Triëst waren stoombooten geprest, om artillerie naar Venetie te zenden. De bij Trente zijnde troepen zullen op de sterkte van een brigade gebragt worden, onder bevel van generaal Schneider. Eindelijk kunnen wij melden, dat te Triëst groote transporten vestinggevangenen uit Mantua zijn aangekomen, die van daar naar Laibach getransporteerd zullen worden. — Dit alles duidt aan, dat men er in geenen deele zeker van is, dat de vrede ook nog maar één maand behouden zal blijven.

Sardinië. Uitrustingen in Piemont. — In Piemont gaat men steeds met toerustingen voort. Het ministerie van oorlog heeft bevel gegeven, de ambulances gereed te maken. De bewegingen van troepen naar de grensprovinciën duren voort. Te Pontedecimo, Valenza, Racconis, Moncalieri en Chiavasso worden vijf bataillons *bersaglieri* zamengetrokken, en de brigade linie-infanterie Casale, die tot dusverre te Chambery en Annecy in garnizoen was, heeft bevel ontvangen, naar Valenza opterukken. Even zoo zijn de troepen, die op 't eiland Sardinië verstrooid waren, bereids allen naar Genua overgescheept, en zij zullen op dezen oogenblik

wel reeds in de streek van Novi en Alessandria zijn. Eindelijk zijn nog drie regimenten infanterie, met een afdeeling ruiterij en een batterij, naar Bassignano, Tortona en Torre Garifoli gezonden. Men heeft het plan, in de verschanste legerplaats voor Casali, een observatiecorps van 25,000 man zamen te trekken. De arbeiders van de werken van Alessandria zijn weer met 1500 man vermeerderd. In Novi hebben de geestelijke orden bevel ontvangen, hunne kloosters te ontruimen, omdat deze voor verblijven voor soldaten ingerigt zullen worden.

Verkoop der Sardinische spoorwegen. — Gelijk bekend is, denkt Sardinië aan den verkoop zijner spoorwegen. Men meldt thans daaromtrent het volgende: De waarde der spoorwegen wordt op 180 millioen francs geschat, ten minste het huis Rothschild heeft deze som geboden, en het cabinet cavour heeft dit aanbod voorloopig aangenomen. Daar echter op de spoorwegen de hypotheek van de Hambrosche leening ligt, zou Rothschild maar 80 millioen betalen. De regering waarborgt $4^1/_2$ % zuiver. Het cabinet heeft, den 5den Jan., het aanbod van Rothschild-hoewel na hevige debatten-aangenomen, en het komt nu nog maar op de kamers aan, of de zaak definitief wordt gesloten.

Sardinische staatsschuld. — Met de finantien van Sardinië ziet het er slecht uit. De staatsschuld bedraagt 723 millioen francs. In Rome, waar de verintereste schuld ten minste 366 millioen bedraagt, is het evenwel nog veel erger gesteld.

Uit Turijn is dd. 6 Febr. *getelegrafeerd*, dat koning Victor Emmanuel aldaar is teruggekeerd. In het adres, dat de stedelijke regering van Genua aan Z. M. overhandigd heeft, wordt gezegd, dat Genua, als handelsstad, tot den vrede geneigd is, doch dat, wanneer die vrede niet overeen te brengen was met het welzijn des vaderlands, de stad, even als in 1746, tot ieder offer aan de hooge regering geneigd was. De koning antwoordde, dat de politieke horizon duister, doch dat hij zeker was, dat Genua, bij het ontstaan van moeijelijkheden, niet ten achter zou blijven.

ALGERIE.

In Algerie worden onderscheiden planten aangetroffen, die bijzonder geschikt schijnen te zijn voor de vervaardiging van papier; daartoe behooren *de sparte* of *alpha*, *de diss* en *het blad van den dwergpalm*, die zonder aankweeking op uitgestrekte vlakten groeijen, en die door de inlanders naar de fabriek of naar de haven van inscheping gebragt worden.

In Frankrijk worden de lompen door onderscheiden oorzaken, schaarscher. Daarbij wordt de kwaliteit van deze lompen hoe langer zoo meer ongeschikt voor de vervaardiging van goed drukpapier, dewijl de katoenen stoffen, die steeds meer in gebruik zijn gekomen, op verre na niet zoo goedkoop zijn als die van linnen. Bovendien is de prijs van deze grondstof zeer hoog gestegen; zoodat de fransche papierfabrieken met een dubbele en ernstige moeijelijkheid te kampen hebben.

Reeds sedert geruimen tijd was men er in de groote fabrieken op bedacht geweest, om nieuwe grondstoffen op te sporen, maar de resultaten waren tot nog toe niet bevredigend; want, ook bij gunstige uitkomsten, waren de prijzen van het papier steeds te hoog, om nieuwe uitvindingen algemeen te doen toepassen.

Door den heer Biffard, papierfabrikant bij Algiers, werd beproefd, of niet bovengenoemde planten met vrucht tot het verlangde doel konden worden gebruikt, en deze proefnemingen, meer bijzonder die met de *sparte* en met *het blad van den dwergpalm*, hebben de verwachting niet teleurgesteld,

Bij het voortzetten van zijn proeven in de papierfabriek te Echarcon, in het departement Seine-et-Oise, hebben de eigenaars van deze inrigting hem hun medewerking verleend, en deze pogingen hebben herhaalde malen de meest gewenschte uitkomsten opgeleverd.

Binnen den tijd van vier en twintig uren werd er van de geheel onbereide sparte planten een pap vervaardigd, geheel geschikt, om aanstonds tot het scheppen van papier gebezigd te worden, en men heeft daartoe geen andere werktuigen noodig gehad, dan die gewoonlijk in de fabriek gebruikt worden; ook heeft er geenerlei chemische behandeling bij plaats gehad.

De verkregen pap is uitermate geschikt tot de vervaardiging van een zeer stevig en zuiver wit papier. Men meent dan de betere soorten voortaan uit dat plantendeeg te kunnen vervaardigen; terwijl men, om een ordinair, maar toch zeer goed papier te verkrijgen, zich voorstelt, de aldus uit planten verkregen pap met de gewone te vermengen.

Men heeft veel hoop op de verwezentlijking van een en ander, vooral, wanneer men bedenkt, dat er jaarlijks ten minste 100 milioenen kilo bruto-planten door Algerie kunnen worden geleverd, die een netto bedrag van minstens 70 millioen kilo bestanddeelen voor papier zullen geven.

ONTWERP DER VOORREDE,

TE PLAATSEN VOOR HET WERK:

Studiën voor Ambtenaren in Nederlandsch-Indië,

WELKS EERSTE DEEL WAARSCHIJNLIJK IN HET LAATST VAN 1859 HET LICHT ZAL ZIEN.

Het schijnt niet overbodig te beginnen met de verklaring, dat het werk, welks eerste deel hierbij wordt aangeboden, geenszins zijn ontstaan te danken heeft aan den overlast van ledige uren, die wel eens bij Indische ambtenaren gedurende den verlofs- of pensioenstijd wordt opgemerkt. Reeds in 1846 nam schrijver dezes, zich voor, zoodra de pensioensdag voor hem zou aangebroken zijn 's Lands dienst te verlaten, om de dan misschien overgebleven krachten aan zoodanig werk te wijden. In de sedert verloopen jaren is hij aan dit besluit zonder wankelen getrouw geweest. Noch de gunstige wending zijner ambtelijke baan (in 1846 op verre na niet door hem verwacht), noch de „schoone" vooruitzigten, die zij hem voorspiegelde, noch de welwillende tegenwerpingen van velen, bragten hem daarvan terug. Ziekte — het zekerste gevolg eener aanhoudende inspanning der geestvermogens in het Indisch klimaat — en bijkomende omstandigheden hebben eindelijk zijne aftreding verhaast.

De uitkomst zal moeten leeren, of het eene begoocheling was, de nu opgevatte taak te beschouwen als iets inderdaad *noodigs* voor den Europeschen ambtenaarsstand in Nederlandsch Indië, waartoe de schrijver 22 jaren behoorde.

Mogt het hem gelukken zijn plan te verwezentlijken, zou het aangevangen werk allengskens worden een *hand oek voor den denkenden ambtenaar* in gindsche gewesten. Naar dat oogmerk zal gestreefd worden door, op de minst kostbare wijze, den Indischen ambtenaar in het bezit te stellen van sommige, en te leiden in de keuze der overige, voorname bronnen voor zijne studiën. Thans liggen zeer vele zulke bronnen verspreid in een aantal werken, welker betaling zijne gemeenlijk beperkte middelen niet toelaten: werken ook, niet bepaaldelijk voor den Indischen ambtenaar ingerigt, zoodat zij èn veel inhouden wat hem onverschillig, èn niet geven wat voor hem hoofdzaak is. Daarenboven heerscht in verscheidene, zoo niet de meeste, geschriften over Nederlandsch Indië eene woordenrijkheid (te vaak met ideeënarmoede gepaard), die hem nutteloos een schat van tijd en geld ontrooft. Dit nadeel vooral wenscht de schrijver den met officiëlen arbeid reeds meer dan genoeg beladen ambtenaar te besparen.

De onderwerpen, in de **Studiën** te behandelen, kunnen onder hoofden gerangschikt worden, van welker titels eenige hier volgen:

I. NEDERLANDSCH INDIË IN DE NEDERLANDSCHE STATEN-GENERAAL, sedert de Grondwetsherziening van 1848.
II. STAATKUNDIGE GESCHIEDENIS VAN NEDERLANDSCH INDIË, te schrijven in omtrekken en bijdragen, naarmate de Regering de vereischte magtiging verleent.
III. GESCHIEDENIS DER STAATSHUISHOUDING VAN NEDERLANDSCH INDIË na 1848, met aanteekeningen over vroegere jaren.
IV. BESCHOUWINGEN OVER EENIGE AANGELEGENHEDEN VAN NEDERLANDSCH INDIË.
V. VERZAMELING VAN STATISTIEKE FEITEN BETREFFENDE NEDERLANDSCH INDIË, (voor zoo ver zij niet onder de andere hoofden zijn medegedeeld).
VI. LIJST EN KORTE INHOUD DER WERKEN OVER NEDERLANDSCH INDIË sedert de ontdekking dier gewesten.
VII. GEDACHTEN EN WENKEN OVER HET AMBTENAARSCHAP IN NEDERLANDSCH INDIË, (zijn lief en leed, waardij, pligten, enz.).
VIII. PLAN VOOR DE BIBLIOTHEEK VAN EEN INDISCH AMBTENAAR.
IX. BLIKKEN IN DEN TOESTAND VAN VREEMDE OVERZEESCHE BEZITTINGEN, met daaruit afgeleide wenken voor het bestuur der onze.

Na het gezegde zal men voldoende in staat zijn, om de gekozen taak te beoordeelen. Zij verschaft, reeds in datgene, wat de grondlaag kan genoemd worden, bezigheid voor een vlijtig doorgebragt menschenleven. De schrijver heeft zich dan ook niet met de hoop kunnen vleijen, de gansche taak te volbrengen; maar hij vertrouwt, dat het door hem te maken begin deskundigen zal aansporen, om den draad op te nemen, waar hij dien moet laten vallen.

Intusschen roept hij met aandrang ieder te hulpe, die lust mogt gevoelen bijdragen te leveren. De rubrieken IV, V, VI, bieden zelfs gelegenheid aan tot ruime medewerking, waartoe des verlangd overeenkomsten kunnen gesloten worden.

De uitgave zal geschieden in deelen van omstreeks 300 bladzijden, zonder inteekening, noch met vaste tusschenpoozen. Het werk is wel een doorloopend werk, maar geen eigentlijk tijdschrift. Elk deel staat op zich- zelf, zoodat men niet verpligt wordt de geheele reeks der Studiën te koopen, wanneer men slechts één rubriek begeert. Er wordt op gerekend, dat de behoefte der tegenwoordige ambtenaren in dit opzigt beduidend van die hunner opvolgers kan verschillen.

In de eerste jaren zal de uitgave vermoedelijk slechts langzaam plaats hebben, daar gezondheidsredenen den schrijver groote inspanning verbieden.

E. DE WAAL.

Arnhem, Dec. 1858.

Ingezonden stukken.

Mijn heer de Redacteur!

In uw dagblad, den Java-Bode van den 5den Maart 1859, No. 19, komt een stuk voor over het onderwijs der Javanen.

Daar ik met dat onderwijs bekend ben en weet wat al of niet tot verbetering van hetzelve is en wordt gedaan, doch velen tegen die verbeteringen, tegen de verlichting onder den inlander in het algemeen, en den Javaan in het bijzonder zijn, zoo heb ik gemeend, mijn gevoelen dienaangaande bekend te stellen, en verzoek ik UEd. het ondervolgende daartoe wel eene plaats in uw gemeld blad te willen verleenen.

Dat gemeld onderwijs nog zeer veel te wenschen overlaat is waar; maar waar is het ook, dat er reeds veel is en wordt gedaan tot de wezentlijke verbetering van dat onderwijs.

Wordt nu bij dit verbeterd onderwijs niet de *zedelijke* verbetering uit het oog verloren en daartoe alle gepaste middelen aangewend; wordt alles wat de mensch zoo voor zich-zelven alleen, als met anderen te zamen voortdurend kan gelukkig maken, tevens aangetoond en beoefend, en gaat men-zelf met een goed voorbeeld voor, dan kan men van hetzelve de beste resultaten verwachten; dan kan hetzelve strekken tot overtuiging van de waarheid des christendoms en nimmer nadeelig noch gevaarlijk voor eene Regering zijn, die den bloei en het geluk van land en volk beoogt en bevordert.

Hoe waar dit is, en hoezeer het geen betoog behoeft, dat elk inlander, elk javaan, onder verstandige opleiding, als mensch, voor beschaving, voor meerdere volmaking vatbaar is, zoo zijn er echter velen, die zeggen: „laat de javaan blijven wat hij is; nu „is hij gelukkig, gewillig en gehoorzaam; maar gaat men hem „verlichten, leert men hem zijne vermogens kennen en gebruiken, „dan wordt hij ongelukkig, onwillig, ongehoorzaam en gevaarlijk."

Dit is ook waar, wanneer het slechts bij eene bloote verstandsontwikkeling, eene oppervlakkige, uitwendige beschaving blijft, en er dus geene wezentlijke verbetering, geene waarachtige verlichting, die de gebreken en dwalingen doet zien, gevoelen en vermijden, plaats heeft, maar men slechts gelooft en aanneemt, wat de rede kan bevatten. De geschiedenis toch der menschheid door alle tijden heen, ja zelfs die onzer tegenwoordigee euw, leert ons op de onwedersprekelijkste wijze, dat er menschen waren en zijn, zoowel onchristenen als christenen, van beschaafde opvoeding, groote talenten en uitstekende eigenschappen van karakter, die zich aan daden hebben schuldig gemaakt, welke alleen kunnen worden bedreven door hen, die zich, om hun doel te bereiken, met blind vertrouwen aan de magt der booze geesten overgeven.

Neen, geen onderwijs, geene verlichting, welke den mensch veredelt, zijne pligten overal en ten allen tijde doet kennen en getrouw vervullen, en hem inderdaad gelukkig maakt en doet maken, is nadeelig of gevaarlijk, wel het tegenovergestelde hiervan. Zij die daartegen zijn, verkeeren óf zelf in de duisternis óf hebben daarbij een bijzonder belang.

Of is het de *tijd* tot die verbetering en verlichting nog niet? — Maar wie kan dezen tijd, den stroom des tijds bepalen, beschaving en voortuitgang ook onder den inlander tegengaan? wie den menschelijken geest in zijne vlugt stuiten? — De geheele tegenwoordige wereld roept als het ware uit één mond: voorwaarts! voorwaarts! en zij gaat ook, in vele opzigten, voorwaarts, en wie kan opgeven waar, wanneer en hoe dit voorwaarts streven zal eindigen?

Men wijze niet, ten opzigte der onderwerpelijke aangelegenheid, op slechte voorbeelden onder den inlander. Waar vindt men die niet? — Kan het beschaafd Europa er op roemen, dat het geene personen in zijn boezem koestert, die in gezindheid, in handel en wandel, in welke betrekking ook, onberispelijk zijn, die geene schurkenstreken door schurkentalenten begaan? — Waar vindt men geen onkruid? — En kan men dit overal en altijd tegengaan, voorkomen, uitroeijen, om alléén het niet onkruid, het goede te behouden? —

Wanneer men zelf het goede verlangt en gelukkig wil zijn, waarom gunt men zulks anderen niet? —

Laat dus den mensch, wat en wie hij ook zijn moge, gegeven worden, wat hem toekomt, waarop hij regt heeft. Geschiedt zulks, dan zal hij daarvoor dankbaar zijn, deze dankbaarheid door daden toonen, en hij gelukkig zijn en gelukkig maken.

Pasoeroean, 14 *Maart* 1859. PLOEGMAN.

(Red.)

SCHEEPSBERIGTEN.

Straat Sunda Doorgezeild.

DATUM.		VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN	DAT. M.	NAAR.
Maart	26	Nederlansch	Hébé	A. H, Kiehl	Batavia	23 Maart	Rotterdam.
"	28	Amerikaansch	Sandalwood	Martin	Adelaide	....	Singapore
"	—	"	Malay	Willcomb e	Shanghay	8 Maart	New-York.
"	—	Engelsch	Carausius	H. Patusons	"	5 "	Londen.
"	—	"	Julia	Miller	Londen	3 Jan.	Hongkong
"	29	"	Belleisle	H. M. Bingham	Hongkong	10 Maart	Plymouth
"	30	"	Shepherders	Rogers	Melbourne	1 "	Singapore
"	—	Amerikaansch	Rect Rover	Putnam	Hongkong	11 "	Sydney
"	—	Pruissisch	Ludwig Heyn	August Bodow	Melbourne	23 Febr.	Hongkong
"	—	Nederlandsch	Zeeploeg	F. H. Kramer	Nordt Schielts	19 Nov.	Batavia
"	—	"	Herman	M. van Velthoven	Port Adelaide	24 Febr.	"
"	—	"	Président Plate	J. C. Harten	Batavia	28 Maart	Amsterdam
"	—	Engelsch	Vanguard	Scott	Foo-Chouw	15 "	Londen
"	—	"	Carolines Agnes	Mr. Nulder	Canton	— "	"
"	31	Amerikaansch	Sultan	S. Birry	Philadelphia	28 Dec.	Shanghay
"	—	Engelsch	Margaret Mitchell	D. Stiles	Manila	16 Maart	Sydney
"	—	"	Forest Queen	Grisdale	Bahia	19 Jan.	Hongkong
April	1	Zweedsch	Eclipse	P. A. Brandt	Cap Town	7 Febr.	Batavia

In lading liggende schepen te *Batavia*.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	Eva Johanna*	H. de Boer	Amsterdam	Haager & Schuurman.
"	"	Zeevaart*	Biesthorst		"
"	"	Holland	Auffmorth	Samarang en Soerabaija	Schimmelpenninck & Co.
"	"	Ijssel	Maarschalk	Cheribon via Sam. en Soer.	"
"	"	Christiaan Louis	W. de Vos		"
"	"	Java's Welvaren	Doorubos	Amsterdam	Paine, Stricker & Co.
"	brik	Catharina Geertruida	E. E. Mos	"	Jacometti & Co.
"	bark	E. W. van Dam van Isselt	J. C. Kolm		Landberg, Bezeet de Rie & Co.
"	schip	Nassau*	Huffnagel	Japan	Dümmler & Co.
"	"	Zeelandia*	W. Blaakhert	Australie	Maclaine, Watson & Co.
"	"	Admiraal de Winter*	Jansen		van Ommeren, Rueb & Co.
"	"	Princes Sophia	A. P. Hoffman		"
"	"	Wilhelmina	van Dalen		"
"	"	Bulgersteija*	Verhagen		"
"	bark	Eensgezindheid*	B. G. Flik		R. Koperamit & Co.
"	schip	Vijf Gebroeders*	G. J. Teensma		"
"	"	Elisabeth en Antoinetta*	A. P. Besier		"
"	"	Californie*	M. de Wijn		"
"	"	Biesbosch*	J. H. Mugge		"
"	"	Willem de Eerste	T. J. Niedfeld	Ned. via Tjilatjap	[illegible] & Co.
"	bark	Juno	G. J. Bruijns		"
"	"	Maria Veronica	Mulder	Soerabaija	E. Moormann & Co.
"	"	Jan Daniel*	Hagers		Metzendorff, Wilmans & Co.
"	"	Whampoa	van der Hoff		"
"	schip	Maria Elisabeth Margaretha*	Bauditz		"
Nederl. Ind.	bark	Iskandria*	D. F. Varkevisser	Soerabaija	B. J. Jacobs.
"	"	Lachmadie	Said Alhabsie	Samarang en Soerabaija	"
"	brik	Berkat*	Sohot	Banjermassing	Buijs, Jacobsen & Co.
"	"	Kaliemaas*	Sech Bagwie	Palembang	"
"	"	Arachman*	Moh. Seman		"
"	"	Roodatool Djaina*	Hadjie Moh. Said		"
"	bark	Sara Eleonora*	D. Schuijmer	Samarang	Cassalette & Co.
Engelsch	schip	Prince Alfred*	Prealt	Singapore	Martin, Dyce & Co.
"	brik	Triton*	R. W. Sharpe	Australie	Maclaine, Watson & Co.
"	"	J. C. Ross*	Ballard	Cocos Eiland	Wilson & Co.
Fransch	bark	Johanna*	Wetzel		C. Bahre & G. Kinder.
"	schip	Estelle et Reine*	E. L. de la Chapelle		E. Moormann & Co.
"	"	Albert Cezard*	Dolu		J. Cezard & Co.
Zweedsch	bark	Francesca*	N. Moller	Singapore	"
"	"	Elisabeth*	J. H. Knoll		Busing, Schröder & Co.
"	"	Familia*	A. W. Cederberg		"
"	"	Dygden*	Pettersson	Nederland	C. Bahre & G. Kinder.
"	"	Löven*			Metzendorff, Wilmans & Co.
Pruissisch	schip	Johanna Wagner*	Woerst		"
Deensch	bark	Concurrent*	Davidson		"
Amerikaansch	schip	Time*	Howes		Paine, Stricker & Co.
"	"	Marcellers	R. B. Haltet	Amerika	Maclaine, Watson & Co.
"	"	Black Sea*	Cate	Californië	The Borneo Comp. Limited.
Hamburgsch	brik	Gustav*	Nielsen		Metzendorff, Wilmans & Co.
"	schip	Melbourne*	Jessen		"
"	bark	Makassar*	Gödje		"
"	"	Dorothea*	Gantschow		"
"	"	Christiaan*	Binder		C. Bahre & G. Kinder.
Bremer	"	Leontine*	Schweitzel	China	E. Moormann & Co.
"	schip	Asia*	Nutshorn		van Ommeren, Rueb & Co.

De Particulieren schepen zijn aangeduid met een*

Aangekomen schepen te *Batavia*.

DATUM		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN	GEZAGVOERDERS.	VAN		AGENTEN.
Maart	30	Ned. Indisch	brik	Roodatool Djaina	Hadjie Moh. Said	Banjermassing	7 Maart	Buijs, Jacobsen & Co.
„	31	„	stooms.	Banda	W. Vogel	Soerabaija	27 „	W. Cores de Vries.
„	—	Amerikaansch	schip	Oudubon	P. J. Kinsman	Singapore	17 „	Paine, Stricker. & Co.
April	1	Ned. Indisch	schoener	Chieftain		Billiton		Reijnst & Vinju.
„	—	„	bark	Marzoek		Cheribon		Buijs, Jacobsen & Co.
„	—	Amerikaansch	schip	Smalwood	Martin	Adelaide		

Vertrokken schepen van *Batavia*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
Maart	31	Nederlandsch	bark	Aegida en Paulina	T. K. Veltman	Soerabaija via Samarang
„	—	Belgisch	schip	Maria en Louisa	M. van der Heijden	Soerabaija
„	—	Nederlandsch	bark	Burgemeester Hoffman	N. A. Dijkema	Nederland
„	—	Engelsch	schip	Melbourne	I. E. Cooper	Singapore
„	—	„	„	Famar	J. J. Ross	Ned. via Sam. en Soerabaija
„	—	Amerikaansch	bark	Golden Horn		Singapore
„	—	Ned. Indisch	„	Soetan Iskander	L. G. Kloppenburg	Samarang
April	1	Nederlandsch	„	Almonde	H. G. Surie	Nederland
„	—	„	„	Regina Maria	S. Ouweland	Australie
„	—	„	„	Johanna Hendrikus Ferdinand	H. G. Lodewijk	Soerabaija
„	—	Siam	schoener	Hinlie	Lim Ho	Siam via Cheribon
„	—	Meckelenburgsch	bark	Christine Breukelman	Voss	Singapore
„	2	Hamburgsch	„	Congo	Duise	Samarang
„	—	„	schip	Neumuhlen	Heuer	Hamburg
„	—	Ned. Indisch	bark	Kim Tiangtaij	Kwee Simtjie	Palembang
„	—	Nederlandsch	„	Gouverneur-Generaal Duijmaer van Twist	Hoeksma	Padang

Aangekomen schepen te *Samarang*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Maart	18	N. I.	bark	Generaal Michiels	D. de Wilde	Batavia
„	20	„	schoen.	Fathool Salam	Sjanjak	Pontianak
„	21	„	bark	Kiem Ting Sing	Oeij Mooij	Batavia
„	22	Ned.	„	Eduard Marie	M. F. Remmers	Cheribon
„	24	Hamb.	schip	Marion	J. H. Niemann	Singapore

Vertrokken schepen van *Samarang*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Maart	19	Ned.	bark	Constantia	van Monnom	Nederland
„	—	N. I.	brik	Fates Seroer	Sech Bahawie	Soerabaija
„	—	Ned.	bark	de Zwaan	K. J. v. Hemert	„
„	20	N. I.	schoen.	Almaas	Lim Anjam	Muntok
„	21	Fr.	schip	Visin	Lotelier	Bordeaux
„	22	Ned.	bark	Zeelandia	W. Blaakhert	Batavia
„	—	„	„	Carolina	Struijk	Sumanap
„	24	N. I.	schip	Pandang Pandjang	J. Worthington	Batavia

In lading liggende schepen te *Samarang*.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	BESTEMMING.	AGENTEN
Nederlandsch	schip	Philips van Marnix	E. van Duijn	Batavia	B. Kopersmit & Co.
„	„	Amerika	P. L. Zeeman	Nederland	Dorrepaal & Co.
„	„	Jacoba Cornelia Clasina	J. A. Delclusur		„
Nederl. Indie	bark	Ellen	F. A. P. Wentholt	Batavia	B. Kopersmit & Co.
„	„	So-oot Ban	Sech Banseer		Gezagvoerder.
„	„	Ararat	J. Steendam	Singapore	„
„	„	Generaal Michiels	de Wilde		Dorrepaal & Co.
„	„	Kim Ting Sing	Oeij Mooij	Batavia	Gezagvoerder.
„	stoomb.	Lady Mary Wood	van Hulstijn		Wermuth & Co.
„	schoener	Fatahoel Salam	Sjanjak		Gezagvoerder.
Engelsch	„	Good Luch	Hadjie Achmat		„
Zweedsch	schip	Gerda	E. Jansen	Nederland	MacNeill & Co.
Hamburgsch	„	Marion	J. H. Niemann		„
Mecklenburgsch.	„	Graaf Arthur Bernstorff	P. Schneider	China	B. Kopersmit & Co.
Siam	bark	Kiem Hok Lie	Ong Tjaij	Muntok	C. Damnitz & Co.
„	brik	Kim Tatijoe	Njo Samho		Gezagvoeder.

Aangekomen Schepen te *Pasoeroean*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Maart	19	N. I.	kotter	Witch of the Wave	Djin	Soerabaija

Vertrokken Schepen van *Pasoeroean*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Maart	19	Ned.	schip	Zephir	N. J. de Vries	Soerabaija
„	—	„	„	Stad Nijmegen	H. P. Cruijs	„
„	—	N. I.	kotter	Little Tot	Katjeong	„

MARKTPRIJZEN.

Te BATAVIA, den 2den April 1859.

Arak, *f* 60 @ *f* 65,—
Koffij, Java, zonder voorraad.
——— Padang *f* 33,50 @ *f* 35 —
Suiker, No. 16. *f* 19 @ *f* 19.50.
Rijst, Indramaijoe met zakken niet voorhanden.
——— witte Batavia 1ste kwaliteit, *f* 145.— @ *f* 165.—
——— „ „ 2de „ *f* 140.
——— Carga *f* 110,— @ *f* 128,—
Wisselkoers op Holland 6/m pari @ 99 %.
„ „ Engeland, 6m/zigt *f* 11,62½ ℔ £.

Vrachten. Zonder verbetering en door gebrek aan afscheepbare producten zonder noemenswaardige afsluitingen.

Restant Goederen in het Entrepôt onder ult. Maart 1859.

Azijn 2 amen.
Arak 10 vn.
Aardewerk 1 coll.
Absinth 180 ks.
Bascules 3 kn.
Bamboezenpijpen Chin. 8 pakk.
Bier 134 vn. en kn.
Bronswerk 1 ks.
Cognac 21 vs. en 1765 kn.
Confituren 2 ks.
Cherry brandy 48 ks,
Goederen Jap. 78 kn.
Glaswerk 5 kn.
Gember 225 kn.
Hagels 11 vs.
Hennip 80 pic.
Hoeden 2 kn.
Jenever 2 vn. 11586 keld.
Instrumenten muz. 1 kt.
Kat. en woll. goederen 2865 kn. en bn.
Kramerijen 201 kn.
Koper 56 kn. en vt.
Kruid 87 vs.
Koralen echte 1 ks.
Kaarsen 50 kn.
Lood 321 pic.
Medicijnen 5 coll.
Meel 3 vn.
Meubelen 1 coll.
Nagelen 90 pic.
Opium 24 kn.
Olie Sla 26 ks.
Olie Kaijoepoetie 9 kn.
Parfumerien 10 kn.
Passement wagen 2 kn.
Peper 238 pic.
Pleetwerk 1 kt.
Provisien 151 coll.
Porcelein 4 kn.
Papier 5 kt.
Sigaren 1610 mille.
Staal 683 vn.
Sakkij 70 kn.
Snuif 11 kn.
Thermometers 1 kt.
Tjintjauw 10 pic.
Tanden Olifants 5 ps.
Tripang 60 pic.
Vleesch en Spek 661 vn.
Verfwaren 50 vs.
Wijnen div. 2 oxh. en 1968 kn.
Wapenen 26 kn. en 1 st.
Was boom 580 kn.
Water Seltzer 706 mand.
IJzerwerk 2021 coll.
IJzer 2021 pic.
Zeildoek 73 coll.
Zijde 2 kn.
Zoija Japan 120 kn.
Zakken Goenie 82 bn.
Zeep 100 ks.

Te PASOEROEAN, den 23sten Maart 1859.

Suiker, No. 16, *f* 17,— op lev. geb.
Rijst, (witte) ℔ koyang *f* 180,—
Id. (carga) „ „ „ 130,—
Olie, (klapper) „ pic. „ 19,—
Id. (katjang) „ „ „ 17,—
Wisselkoers, @ 99 % pari.

Den 23sten Maart, waren in de Gouvernements Pakhuizen afgeleverd uit den oogst van 1858.

Van de Fabriek	Getal bouws	Gouv. levering Picols Suiker	vrije beschikking,
Wangoon Redjo.	407.	10,582	7,797–78
Ardjosarie	471.	14,130	13,134–82
Ardie Redjo.	353.	14,937–42	7,468–70
Yoso Wilangoon.	307.	7,511–18	3,750–19
De Hoop.	433.	11,233–55	5,616–58
Djacatra Oost.	490.	9,800	19,259–36
De Onderneming.	425.	11,050–06	17,100–96
Wono Redjo.	423.	9,306	11,832–42
Kloerahan.	368.	10,304–01	13,770–33
De Goede Hoop.	245.	6,860–15	10,807–63
Gaijam.	423.	10,998–30	14,624–76
Becassie Oost.	292.	7,884–40	13,254–97
Dankbaarheid.	294.	7,056–61	6,319–88
Soeko Redjo.	300.	7,500–11	10,665–27
Kawis Redjo.	300.	11,460–59	5,725–60
Sarie Redjo.	150.	3,000–82	4,201–28
Pleret.	321.	10,272–13	9,070–07
Te zamen	6002.	163–886–83 pic. Suiker.	174,890–90
		161,554–04 „ Koffij.	

Restant Producten in 's lands pakhuizen, den 23sten Maart 1859.
30,638–74 pic. Suiker, oogst 1858.
15,469–92 „ Koffij „ 1858.

Naar wij vernemen is de rekening van aflevering der Suikerfabrikanten in deze Residentie afgeloopen, en zoude sedert 1848, het hoogst productie jaar afgeleverd zijn, gemiddeld

in 1848—45-96. per baoe.
„ 1849—45-27. „ „
„ 1850—47-54. „ „
„ 1851—45-03 „ „
„ 1852—41-01. „ „
„ 1853—39-55. „ „
„ 1854—34-79. „ „
„ 1855—37-74. „ „
„ 1856—43-54. „ „
„ 1857—50-79. „ „
„ 1858—56-86. „ „

De Fabriek Becassie Oost heeft de hoogste productie gehad in 1858 namelijk 72 40 per baoe.

HANDELSBERIGTEN.

Aan- en Uitvoer te **Batavia** *van den 29 tot en met den 31 Maart 1859.*

Aanvoer.

Van Bangkok per Eng. bark *Nina*, gez. Jully, agt. Wilsen en co.

208 zakk. stiklak, 1400 pic. gedr. visch, *Agenten.*

Van Australie per Brem. schip *Leontine*, gez. Scheitzel, agt. E. Moormann en co.

60 tonn. steenkolen, *Agenten.*

Van Cheribon per Ned. bark *Almonde*, gez, Tjebbes, agt. van Ommeren, Rueb en co.

2195 bn. nagelen, 576 schuitjes tin, 2349 boss. rotting, 2000 krandj. suiker, *N. H. M.*

Van Stockholm via de Kaap de Goede Hoop per Zw. bark *Elisabeth*, gez. Knoll, agt. Busing, Schröder en co.

5405 stav. ijzer, 335 tobb. staal, 2 kn. spijkers, 4 vn. do. *Agenten.*

Van Zweden per Zw. bark *Tameljen*, gez. Cederberg, agt. Busing, Schröder en co.

3688 stav. ijzer, 325 tobb. staal, *Agenten.*

Van China per Brem. bark *Asia*, gez. Nutshorn, agt. van Ommeren, Rueb en co.

279 kn. Chin. goederen, 474 pakk. do. 516 coll. do. 5 kn. koffers, 25 do. gember, 30 tonn. olie, 5 kn. ijzerwerk, 700 do thee, 7 do. zijde, 1 do. spiegels, 340 pakk. papier, 93 kn. vuurwerk, 40 do. diversen, 324 coll. do. *Order.*

Van Soerabaija en Samarang per N. I. bark *Padang Pandany*, gez. Worthington, agent Lim Hoa.

1000 pic. suiker, 29/m. sigaren, 90 pic. . . . . . 4 kn. koperwerk, 1 do. batik goederen, *Order.*
1 kt artill. goederen, 55 coll. do. 19 stav. ijzer, 2 bladen do. *Gouvernement.*
100 corg. tabak, 1 kt. koperdraad, 1 kist, *voor Padang.*

Van Amsterdam per Ned. schip *Californie*, gez. de Wijn, agt. B. Kopersmit en co.

50/m. steenen, 190 kn, gouv. goederen, *Gouvernement.*
149 coll. machinerien, *Tan Siongkan.*
1 coll. machinerien, *Quarles van Ufford.*
3 kn. rijtuigen, *de Kok.*
2 kn. rijtuigen, 11 do. bladkoper, *Agenten.*
120 vn. bier, 206 stukk. lood, 23 coll. manufact., 42 do. provisien, 15 bn. zakken, 70 led. leggers, *Engelhard en co.*
1425 stav. ijzer, *B van Leeuwen en co.*
138 coll koopmanschappen, *Haager en Schuurman.*
8 kn. provisien, 3 do. papier, 80 led. leggers, *Order.*
129 stav. ijzer, 30 boss. do. *Jacometti en co.*
24 kn. manufact., *Tolson, Hunt en co.*

Van Zweden per Zw. bark *Victor*, gez. Prehn, agt. J. Cezard en co.

52 kanonnen, 5018 stav. ijzer, *Agenten.*

Van Banjermassing per N. I. bark *Alrachmanie.* gez. Moh. Seman.

40808 boss. rotting, 5025 ps. mal. matten, 582 planken, 500 kadj. matten, *Gezagvoerder.*

Van Pecalongan per Ned. schip *Java's Welvaren*, gez. Doornbos, agt. Paine, Stricker en co.

100 pic. rotting, 4130 do. suiker, 100 legg. arak. *Order.*

Van Samarang per Ned. bark *Zeelandia*, gez. Blaakhert, agt. Maclaine, Watson en co.

1051 pic. suiker, *Borneo C. Limited.*
2212 ps. buffelhuiden, 2 legg. arak, 5 vn. brood, *Agenten.*
1 kt. diversen, *J. Cezard en co.*
3 kn. katoorbeh., 600 ps. koehuiden, 12 kn. koopmanschappen, 21 bn. do. 50 pakk. matten, 99 ks. wijn, 29 do. cognac, *Order.*
2000 pic. suiker, 409 do. koffij, *Borneo C. Limited.*

Uitvoer.

Naar Singapore via Muntok en Riouw per N. I. stoomb. *Palembang*, gez. Roseboom, agt. W. Cores de Vries.

1 kt. speelgoed, 1 do. wijn, 1 do. siropen, 1 do. vruchten op brandy, *Leroux en co.*
1 kt. koopmanschappen, *f* 100,000 zilv. munt, uit entrep. *Busing, Schröder en co.*
2 kn. eau de cologne, uit entrep. *Haager en Schuurman.*
40 pic. gomelastiek, *Purvis en co.*
1 kt. veeren, 1 do. medicijnen, *Leroux en co.*
9 pic. kapoer bamboe, *Joakim.*
11 corg. batik goederen, 2 do. sarongs, 1 do. hoeden, *Hadjie Ariep.*
3200 zilv. munt, *Sech Moh. Bafadal.*
1200 zilv. munt, *Said Moh. bin Aloewie Almasoer.*
2 keld. genever, 1 vt. kruid, 1 do. vleesch, 3 kn. wijn, 3 do. bier, 2 vs. boter, uit entrep. *Agenten.*
1 kt. vruchten op water, 1 do. likeuren, 1 do. vruchten, 1 do. kaarsen, 2 vs. boter, 1 do. bier, 3 kn. do., 5 do. provisien, 1 do. cherry, 1 do. comp. werk, 2 do. glaswerk, 1 do. bourgogne, 1 do. hermitage, 1 do. vruchten op azijn, 1 do. madera, 3 do. wijn, 1 do. azijn, 2 do. sauterne. 2 do. champagne, 1 do. cognac, 1 do lampen, 1 do. rhijnwijn, 1 do. witte wijn, 1 do. slaolie en pruimen, 2 do. porcelein, 1 do. pleetwerk, 1 do. suiker, 2 hammen, 1 kt. keukengereedschappen, 2 md. min. water, 1 kt. speeldozen, 3 keld. genever, 1 kt. zuren, 1 do. saucijssen en ham, *L. Platon en co.*
1 rol papier, 8 kn. do. *G. Kolff en co.*
f 150 zilv. munt, *Ong Oe.*
f 2000 zilv. munt, *Said Aloewie Atas.*
f 4500 zilv. munt, *Said Abdul Adjer.*
f 50,000 zilv. munt, *Borneo C. Limited.*
f 110,500 zilv. munt, *Maclaine, Watson en co.*
300 granaten, 74 coll. gouv. goederen, *Gouvernement.*

Naar Cheribon per Ned. schip *Jeannette en Agatha*, gez. Kleijndert, agt. Landberg, Bezoet de Bie en co.

1 suikermolen, *J. Cezard en co.*
1 suikermolen, *Morgan, Melbourn en co.*
1 kt. ijzer boorsel, 4 bladen koper, 1 pak vijlen, 1 kt. do, 1 bankschroef. 1 aambeeld, 1 pak werk, 1 kt. bijtels, 1 vt. djarak olie, 2 pakk. schoppen, 1 keld. lijnolie 3 vs. verf, 1 rol touw, *Landberg en Zoon.*
21 kn diversen, 1 do. boeken, 2 do stolpen, 8 do. wijn, 4 do. gereedschappen, 1 draaibank, 2 ventelators, 3 md. bloempotten, 1 kt, thee, 16 ps. meubelen, 10 kn. planten, 1 do. soija, 1 ledikant, 8 koffers kleederen, 3 ijzeren olie vaten, 3 matrassen, 8 manden, 4 aarden potten, 13 bankjes, 11 stoelen, 2 rijtuigen, 5 vn. bier, 1 keld. genever, 4 kn. cognac, 1 do. ijzerwerk, 1 do. slaolie, 1 do. zeep, 1 do. kaarsen, 1 md. min. water, 1 pak bezems, 5 vs. boter, *J. Brown.*

Naar Nederland via Cheribon en Samarang per Ned. schip *Cornelis Smit*, gez. Weidenaar, agt. Maclaine, Watson en co.

200 pic. rotting, *N. H. M.*

7 kn. wijn, 1 vt. aluin, 1 kt, ijzer boorsel, 2 do. kleinigheden, *Alexander qq.*

Naar Nederland via Soerabaija per Ned. schip *Maria Elise*, gez v. d. Putte, agt. E. Moormann en co

500 tobb. staal, 6403 stav. ijzer, 17 bund. do. 41500 metselsteenen, *Aan boord gebleven lading.*
50/m. goeniezakken, 9 pakk. goeniegaren, 2 brandspuiten en toebeh., *N. H. M.*

Voor Nederland.

460 pic. tin, *N. H. M.*

Naar Soerabaija per Ned. schip *Johannes Hendricus Ferdinand*, gez. Lodewijk, agent J. Arathoon.

3526 pakk. dadels, 2000 zakk. tarwe, 1288 pakk. do. 162 kn. rozewater, 224 do. gedr. vruchten, 16 do. diversen, 75 zakk zaden, 100 zakk. corianderzaad, 76 kn. salpeter, 52 zakk. 51 kn. zeep, 4 kn. zuur, 25 vs. do. 30 pakk. gedr. visch, 2 kn. werkdoosjes, 40 md. uijen, *Aan boord gebleven lading van Bushire en Bombay.*

12 vn. boter. 7 do. vleesch, 9 do. spek, 9 do. boonen en erwten, 3 do. meel, 4 hammen, uit entrep. *J. Cezard en co.*

Naar Samarang per N. I. bark *Soetan Iskander*, gez. Kloppenburg, agt. Tolson, Hunt en co.

1 kist tricot, 1 zak koffij, *aan boord gebleven lading.*

Aan- en Uitvoer te **Samarang** *van den 17 tot en met den 24 Maart 1859.*

Aanvoer.

Van Batavia, per Ned. Ind. bark *Generaal Michiels* gezagv. D. de Wilde,

Zie Uitvoer te Batavia, Java-Bode dd. 23 Maart 1859, No. 24.

Van Singapore, per Hamb. schip *Marion*, gezagv. J. M. Nieman.

920 tonnen steenkolen, *Wermuth en co.*

Uitvoer.

Naar Nederland over Soerabaija per Ned. schip *de Zwaan*, gezagv. K. Junius van Hemert.

15 pic. bindrotting, 8000 do, koffij, *N. H. M.*
45 pic. bindrotting, *B. Kopersmit en co.*

Naar Muntok en Riouw over Cheribon, per Ned. Ind. schoener *Almas* gezagv. Liem Anijan.

Lading voor Muntok.

130 pic. rijst, 2 kod. tabak, 4000 ps. sigaren, 4 kod. bereid leder, 100 pr. java schoenen, 10 tromm. beschuit, 90/100 pic. java koperwerk, 70 pakk. europ. katoen naaigaren, *Gezagvoerder.*

Lading voor Cheribon.

18 pic. aluin, 5 do. java koperwerk, 10 ps. watertonnen, 1 kist inkt bakjes, 9 pakk. madapollams, *Lie Ikiian.*

4000 ps. sigaren, *Gezagvoeder.*

Naar Batavia per Ned. schip *Zeelandia*, gezagv. W. Blaakhert.

1051 pic. suiker, 2212 ps, buffelhuiden, *Mac Neill en co.*
600 ps. koehuiden, *Salomonson en Meijer.*
200 pic. suiker 409 do. koffij, 3 kn. teeken- en schrijfbehoeften, 1 do. regaal, uit het regaal pakhuis, *Dorrepaal en co.*
1 kist leder, 1 do. knoopen, 1 vat thee- en koffij servies, 1 do. olieglazen, 1 kist ijzeren comforen, 20 ks. cognac, *van den Broek en Veeckens.*

Naar Singapore over Tagal, per Ned. Ind. brik *Lina*, gez. J. W. Steevensz

Lading voor Singapore.

980 pic. rijst, *Tan Tjong Toen.*

Aan- en Uitvoer te **Soerabaija** *van den 17den tot en met den 25sten Maart 1859.*

Aanvoer.

Van Batavia per Ned. schip *Derkina Titia*, gezagv. P. Esink, agenten Schimmelpennick en co.

Zie Uitvoer te Batavia, Java-Bode dd. 12 maart 1859, No. 21.

Van Moluccos per Ned. Ind. stoomschip *Menado*, gezagv. Couteron, agenten B. Kopersmit en co.

4 pic. was, *Nash.*
4 kn. manufacturen, 1 pak monsters, *J. F. van Leeuwen en co.*
58 pic. was, ...

Van Nederland per Ned, schip *de Zwaan*, gezagv. K. J. van Hemert, agenten B. Kopersmit en co.

11 kn. manufacturen, *Schimmelpenninck en co.*
100 vn. bier, *J. F. van Leeuwen en co.*
70 coll. provisien en dranken, *W. Mathieu en co.*
86 coll. manufacturen, 22 vn. bier, *Agenten.*
8 kn. manufacturen, *Fraser. Eaton en co.*
1 kist kleeren, *Tormijn,*

Van Batavia, per Ned. schip *Ferdinand en Louis*, gezagv. J. K. de Weerd, agenten McMillan, Marten en co.

Zie Uitvoer te Batavia, Java-Bode dd. 19 Maart. No, 23.

Van Nederland per Ned. schip *Patriarch Samhire*, gezagv. Lion, agenten B. Kopersmit en co.

100 vs. boter, 17 kn. manufacturen. 1 kist schoenen, *Schimmelpennick en co.*
48 keld. genever, 25 stuks hammen, 24 do. rookvleesch, *Gezagvoerder.*
100 kn. bier, 24 pakk. touwwerk. *Anemaet en co.*
10 vs. boter, 5 kn. manilla sigaren, 39 coll. provisien en dranken en koopmanschappen, *van den Dungen.*
10 coll. ijzerwerk, *Curitis en Dormaer.*
5 kn. koopmanschappen, *van Driessche.*
100 vs boter, *L. G. van Lakerveld en co.*
200 vs. boter, *J. F. van Leeuwen en co.*

Uitvoer.

Naar Nederland, per Ned. schip *Ida Elizabeth*, gezagv. H. Kramer.

10 kn. provisien, 1 pic. koffij, *Meijer.*
280 pic. rotting, 4965 pic. suiker, 360 do. rijst, *B. Kopersmit en co,*
1091 ℔ tabak, 1 kist arrowroot, *W. G. Jutting.*
1 vat amerik, vleesch, *Kuijper.*

Naar Nederland, per Ned. schip *Afrika.* gezagv. G. Mannourij,

4001 pic. suiker, 3100 do. koffij, 125 do. rotting, *N. H. M.*

Naar China per Ned. Ned. schip *Emilie*, gezagv, A. de Wolff.

1500 pic. rijst, 3202 do. oliekoeken en kleinigheden, *diverse Chinezen.*

Naar Banka, per Ned, Ind. bark *Fathal Moebarak*, gez .Said Hassim Segaf

15800 pic. rijst, *Schimmelpenninck en co.*

Naar Batavia, per Ned. schip *Hollandia.* gezagv. Ruige.

1000 pic. suiker, 12 vn. bier, *Fraser, Eaton en co.*
13 kn. schrijfbehoeften, *Ruyl, Cramer en co.*
20 kn. cognac, *Major, Matzen en co.*
166 pic, ijzer, 1 kist vijlen, 107 stuks leksteenen, *McMillan Marten en co.*
50 ks. gember. *J. F. van Leeuwen en co.*
120 pic. aardappelen, *Gezagvoerder.*
8 kn. wagenlantaarns, 3 do. hoeden, 2 do. manufacturen, 2 do. glaswerk, *Mathieu, Ebbs, Ruijs en co.*

Naar Australie, per Eng. schip *Amelia Breillat*, gezagv. J. Morris.

89 pic. rotting, 80 do. koffij, 1203 do. rijst. 5289 do. suiker, *Fraser Eaton en co.*

Naar Nederland per Eng. schip *Oxus*, gezagv. J. Wallice.

1059 pic. suiker, 2527 stuks koe en buffelhuiden, 50 legg. arak, 144 do. rotting, *Fraser, Eaton en co.*

Aangekomen Passagiers te Batavia,

van den 30sten Maart tot en met den 1sten April 1859.

Met het Ned. Ind. stoomschip Banda, kapt. W. Vogel, de hh. van Cazand en fam., de Vogel, Schreuder, kapt. der inf. Muller en echtg. en Z. M. troepen van Soerabaija, Samarang en Cheribon.

Vertrokken Passagiers van Batavia,

van den 30sten Maart tot en met den 1sten April 1859.

Net de Ned. bark Almonde, kapt. H. C. Surie, de gepens. majoor der inf. L. Pison, de hh. H. D. Boekholt, echtg. en 4 kinderen en Fabricius naar Nederland.

CORRESPONDENTIE.

Wij hebben een brief ontvangen, waarin van eenige pogingen, die in 't werk gesteld worden, om de door den laatsten brand ongelukkig gewordeu personen te helpen, gesproken wordt. Wij plaatsen dien brief niet, omdat de schrijver zijn naam niet aan de redactie bekend heeft gemaakt. (*Redactie.*)

SNELPERSDRUK VAN H. M. VAN DORP. te BATAVIA.

Evangelische Eeredienst.

Op Zondag den 3den April 1859.

Lijdens-overdenking.

WILLEMS-KERK.

NEDERDUITSCH.

Des voormiddags ten half 9 ure, Ds. *Adèr.*

ARMENHUIS.

MALEISCH.

Des voormiddags ten half 9 ure, Ds. *Bierhaus.*

Op Woensdag den 6den April 1859.

ARMENHUIS.

MALEISCH.

Des avonds ten half 7 ure, Ds. *Bierhaus.*

Roomsch-Katholijke Gemeente.

Op Zondag den 3den April 1859.

Eerste H. Dienst des morgens ten 7 ure.

Hoogdienst des morgens ten half [illegible] ure.

Lof des avonds ten [illegible] ure.

BATAVIA — H. M. VAN DORP.

Evangelische Kerkdienst.

Op Zondag den 3den April 1859.

Lijdens-overdenking.

WILLEMS-KERK.

Nederduitsch.

Des voormiddags ten half 9 ure, Ds. Adès.

ARMENHUIS.

Maleisch.

Des voormiddags ten half 9 ure, Ds. Bierhuis.

Op Woensdag den 6den April 1859.

ARMENHUIS.

Maleisch.

Des avonds ten half 7 ure, Ds. Bierhuis.

Roomsch-Katholijke Gemeente.

Op Zondag den 3den April 1859.

Eerste H. Dienst, des morgens ten 7 ure.

Hoogdienst des morgens ten half 9 ure.

Lof des avonds ten 6 ure.

BATAVIA. — H. M. VAN DORP.